

Dobra volja — vendar zvezane roke

Številni razpravljavci so na občnem zboru poudarili, da bo potrebno čimprej urediti vprašanja za uveljavitev beneficiranega delovnega staža na določenih delovnih mestih

Pred tednom dni je bil v Mariboru občni zbor občinskega odbora sindikata delavcev prometa in zvez. Skoraj peturna razprava je pokazala, da danes najbolj tarejo slovenske delovne organizacije s področja prometa in zvez materialna vprašanja, to je pomanjkanje sredstev za nujno potrebno modernizacijo.

Seveda je občni zbor pokazal, da kljub pomanjkanju sredstev za potrebna investicijska vlaganja v železnico, cestna, avtoprevoznika in PTT podjetja, ne gre na tem področju le za ta vprašanja. Tako je na primer marsikdo od navzočih poudaril potrebo po čim prejšnji ureditvi vprašanja beneficiranega delovnega staža zaposlenih na posameznih delovnih mestih.

ŠTEVILNE PREDČASNE IN INVALIDSKE UPOKOJITVE

»Nekateri železničarji, na primer vlakovodje, kurjači, delavci v kurilnicah in drugi, so nenehno izpostavljeni velikim temperaturnim spremembam, stalno vdihujejo prah in strupene pline, imajo neredno prehrano itd., kar vse se potlej odraža na njihovem zdravju,« je povedala predstavnica železniškega podjetja. »Zato ni čudno, da imamo prav pri nas tako številne primere poklicnih obolenj. Naši podatki o upokojitvah na mariborskem območju za minulo leto so naslednji: od 138 delavcev smo imeli le tri primere starostne upokojitve. Več kot polovica delavcev, točneje 88, je bila upokojenih invalidsko, kar 47 delavcev pa predčasno. To so vsekakor podatki, ki nam narekujejo, da

zares čimprej uredimo vprašanja beneficiranega delovnega staža delavcev na železnici. Ne zdi se mi namreč humano, sploh pa ne v duhu naših socialističnih načel, da tako rekoč dopuščamo popolno iztrošitev nekaterih ljudi v letih njihove delovne dobe oziroma v nekaterih primerih še v krajšem času...«

Predstavniki Spedtransa, Jože Petek pa je na občnem zboru načel vprašanje samoupravljanja v svoji delovni organizaciji. Povedal je, da so nekateri člani delovne skupnosti, posebno vozniki, ki so nenehno na poti, slabi samoupravljalci. V žilii, da bi bili potrebni stiki s šoferji, ki preživijo tako rekoč polovico vsega svojega časa v vozniški kabini, kar najbolj tesni, redno izdaja njihova delovna organizacija »INFORMACIJE«, vendar to še ni dovolj. Jože Petek je poudaril, da bi morali omogočiti tem ljudem boljše pogoje dela, predvsem pa to, da bi bili manj na poti in da bi imeli vsaj v večjih krajih na voljo sodobno urejena parkirnišča s potrebnimi objekti za prehrano in počitek. V tem primeru bi šoferji gotovo našli več časa za druge stvari, med drugimi tudi za reševanje perečih vprašanj v svoji delovni organizaciji.

»GLASNO OPOZARJAMO, PA NAS NIHČE NE SLIŠI...«

Izredno zanimiva je bila na občnem zboru občinskega odbora sindikata delavcev prometa in zvez Maribor tudi diskusija Ivana Sisingerja, predstavnika cestnega podjetja Maribor.

»Cestarji že tri leta glasno opozarjamo na našo nevarno situacijo, vendar se za nas nihče ne zmeni. Ljudje se samo jezijo, seveda upravičeno, medtem, ko smo mi povsem brez moči. Tako ne gre več...« je ogorčeno menil Ivan Sisinger in nadaljeval: »Naše podjetje mora vzdrževati 1555 km cest prvega, drugega in tretjega reda. Ceste so z vsakim letom bolj obremenjene, po statistiki narašča promet vsako leto za 25 do 28 odstotkov, medtem ko so naši dohodki vseskozi enaki. Kdor se je letos vozil po naših cestah, predvsem po cestah Maribor—Ptui ali Maribor—Celje, ga je moralo boleti srce. Ljudje so negodovali in se čudili, kako je kaj takega sploh mogoče. Tudi mi smo se čudili, kako je mogoče, da od nikoder ni denarja za najnujnejša popravila cest, da nihče ničesar ne ukrene. Trudimo se, kolikor moremo, iz leta v leto povečujemo storilnost, toda s sredstvi, ki so nam na voljo in na račun mačehovskega odnosa cestnega sklada do našega podjetja imamo cestarji povsem zvezane roke. Stroški za vzdrževanje cest naraščajo stodontno letno, mi pa moramo ukrepati z enako visokimi sredstvi kot pred leti...«

Vsekakor položaj cestnega podjetja Maribor danes ni zavdanja vreden. Posebno zato ne, ker mora podjetje na račun nerazumljivega odnosa Cestnega sklada sklepati pogodbe šele sredi leta in ker mora vrhu vsega potlej to delovno organizacijo še za določen čas kreditirati. Tovariš Sisinger je dejal,

da mora v tem primeru »reže« kreditirati »bogataša«.

VEČ KOT DOVOLJ DELA ZA PRIHODNJE OBDOBJE!

Če bi strnili vse razprave, ki smo jih slišali na omenjenem občnem zboru v Mariboru — v mislim imamo tudi diskusije predstavnikov PTT podjetij, potem ugotovimo, da gre, kot smo že uvodoma dejali, za skupne probleme, to je v prvi vrsti za pomanjkanje obratnega kapitala, še bolj pa za vprašanje potrebnih investicijskih vlaganj. Vsem je namreč jasno, da bo treba delati čez leto dni bolje in več kot danes, in da bo to mogoče le s pomočjo modernizacije.

Predstavniki najvišjih sindikalnih forumov, ki so tudi prisostvovali občnemu zboru sindikata delavcev prometa in zvez, so obljubili, da bodo probleme, ki sicer niso novi, prenesli naprej in pospešili njihovo reševanje oziroma da bodo storili vse, kar bo v njihovi moči.

Čeprav na omenjenem sestanku sindikalnih delavcev v Mariboru ni bilo dosti govora o delu sindikalnih organizacij, točneje povedano: bilo ga je zelo malo, lahko mirno in z gotovostjo trdimo, da je bil občni zbor nadvse koristen. Ponovno je potrdil, kako potreben je ta strokovni sindikat, novo izbranemu vodstvu pa je dal nedvomno vedeti, da bo imel v prihodnjem mandatnem obdobju več kot dovolj dela.

A. ULAGA

REZERVIRANI STOLPEC

Alojz Zver

predsednik odbora gradbenih delavcev v Mariboru:

● Kaj vam pomeni »Delavska enotnost«?

Delavsko enotnost redno prebiram in lahko njeno vsebino samo pohvalim. Pišete o številnih problemih, ki so v neposredni zvezi z delom in življenjem delovnih organizacij. Zadnje leto je DE zelo veliko prostora posvetila vprašanjem gradbeništva. Prizadevanja sindikata, da bi sklenili družbene dogovore, ki so življenjskega pomena za vse zaposlene delavce v gradbeništvu, so doživela vso podporo v sindikalnem glasilu. To je zelo pomembno, saj smo tako sproti obveščali članstvo o vsebini družbenih dogovorov in o vseh pozitivnih posledicah, ki jih bodo imeli za njihove bolj urejene delovne in življenjske razmere. V naslednjem obdobju si bomo morali prizadevati, da bodo samoupravni dogovori tudi zaživeli v praksi, da jih bodo podprli vsi člani kolektiva. Delavec, ki je prebral članke v vašem časopisu, bo lahko jutri trdneje nastopil v delovni organizaciji z realnimi zahtevami sindikata.

Ne gre pa le za področje gradbeništva. Osebnostno z zanimanjem prebiram tudi prizadevanja sindikatov in delovnih organizacij drugih področij. Drug pri drugem se namreč lahko učimo, zgleđujemo, povzemamo dobro in se izogibamo slabega. Take možnosti daje vsebina DE. Zato sem proti temu, da bi jo spreminjali ali drobili. Nasprotno, sindikalno glasilu je treba še obogatiti in ga razširiti. To mora biti naš skupni interes, če želimo, da bodo sindikalne organizacije čim uspešneje sodelovale s svojim članstvom.

Janez Usenik

tajnik Občinskega sindikalnega sveta Vrhnika:

● Kako ocenjujete informiranje v sindikatih nasploh in posebej Delavsko enotnost kot informativno sredstvo Zveze sindikatov Slovenije?

Razmišljanja o oblikah in samem informiranju v sindikatih, v širini, ki je dosežena, vsestransko pozitivno ocenjujem. Ne glede na nasprotujoča si mišljenja je povsod prisotna želja po izpopolnitvi in razširitvi informiranja, ki pogojuje delo v naši organizaciji in to je tudi garancija za konkretno delovanje na tem področju.

Osebnostno nasprotujem predlogu, da bi Delavsko enotnost ukinili in namesto tega vpeljali sindikalno prilogo v dnevni tisk. Smatram, da imajo dnevno časopisje in druga sredstva javnega obveščanja dolžnost z enako doslednostjo, kot poročajo o delu drugih organizacij, spregovoriti tudi o delovanju sindikatov. Prostor verjetno ne bi bil problem, ker v dnevnem časopisju večkrat zaslediš članke, za katere sem prepričan, da so natisnjeni zaradi preobilice prostora.

Določevanje učinkovitosti Delavske enotnosti po številu bralcev s kriteriji dnevnih časopisov in revij je neobjektivno, a si vseeno upam trditi, da DE ni prodrla do širšega kroga proizvajalcev. Govorimo o majhni nakladi 20.000 izvodov, a kot mi je znano, so plačniki naročnine v veliki večini sindikalni forumi, tako da se tu lahko postavimo vprašanje izkoriščenosti. Osebnostno sem proti, da člani prejmejo DE brezplačno, ker s tem umetno zvišujemo naklado, zmanjšujemo vrednost DE pri članstvu in de-stimuliramo kvaliteto našega časopisa. Predlagam, naj bi naročnik plačeval simboličen znesek, ostali stroški pa naj se krijejo iz sredstev članarine.

Morda je vzrok dejanskemu stanju, ker imamo v Sloveniji preveč časopisov, ki obravnavajo podobno tematiko kot DE (Prosvetni delavec, Komunist, Občan). Predlagam razmišljanje o možnosti integracije na enakopravnih pozicijah. S tem bi ustvarili tudi večja sredstva in postavili osnovo kvalitetni in kvantitetni rasti enotnega glasila.

Kolikor je integracija nemogoča, dajem v razmislek še en predlog. Priznati moram, da je DE dober časopis. Ne glede na to menim, da bi s pametnimi črtami in marsikje z jedrnatostjo dobili dovolj prostora, ki bi ga izkoristili za napotke in izobraževanje članov samoupravnih organov pri njihovem vsakdanjem delu, v obliki, ki je dostopna našemu neposrednemu proizvajalcu — samoupravljavcu. Prepričan sem, da bi s tem znatno povečali tudi število naročnikov DE, ki bi spremljali tudi delo in prizadevanja sindikatov.

Ob zaključku redakcije

RAZŠIRJENA SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS

Interna zakonodaja delovnih organizacij nima ustrezne družbene veljave

V sredo, 2. julija, je bila razširjena seja predsedstva republiškega sveta ZSS. Opravičujemo se bralcem, ker o tej seji zaradi tehničnih ovir (predčasne oddaje rokopisov v tiskarno zaradi praznika — dneva borca) ne moremo poročati že v tej številki našega tednika; obširnejše poročilo o njej bomo objavili v številki, ki bo izšla 12. t. m.

Osrednja točka dnevnega reda na seji sta bili razprava o poteku javne razprave o dopolnitvah pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter razprava o poteku dosedanjih razgovorov po občinih glede uresničevanja XV. ustavnega amandmaja in o nadaljnji akciji, ki je s tem v zvezi še potrebna.

O uresničevanju omenjenega ustavnega amandmaja je bilo govora dan pred tem tudi na tiskovni konferenci, ki jo je priredil predsednik Komisije za samoupravljanje pri RS ZSS Mitja Švab in ki je ob tej priložnosti opozoril na neke zelo negativne težnje v pripravah za sodobnejše oblikovanje samoupravnega mehanizma v delovnih organizacijah.

Mitja Švab je pozitivno ocenil zanimanje, ki so ga delovne organizacije pokazale do razprave o XV. ustavnem amandmaju in ki jih je v večini naših občin že organiziral sindikat; obsodil pa je težnjo, ki je po-

nekod zelo opazna in ki se izraža v mnenju, da je vse delo v zvezi z uresničevanjem tega ustavnega amandmaja nekako izključna »sindikalna« zadeva. Dejstvo je, da je sindikat nedvomno zelo zainteresiran dejavnik pri takšnem oblikovanju samoupravnih organov, kakršno najbolj ustreza razmeram in potrebam v delovnih organizacijah; ni pa dvoma, da morajo pri tem delu sodelovati tudi vsi drugi dejavniki, ki jim je pri srcu razvoj delavskega samoupravljanja.

Predsednik komisije za samoupravljanje pri RS ZSS je s tem v zvezi opozoril tudi na pomanjkljivo družbeno veljavo interne zakonodaje delovnih organizacij, ki je v hudem nasprotju z mestom, ki smo ga tej zakonodaji namenili v naši družbi. Dejstvo je, da mimo sindikatov tako rekoč ni bilo dejavnika, ki bi pokazal ustreznost skrb za čim boljše oblikovanje te zakonodaje; občinske komisije za statute delovnih organizacij so — razen zelo redkih izjem (Kranj, Bežigrad, Nova Gorica) — skrbele v glavnem samo za usklajenost interne zakonodaje z veljavnimi zakonskimi predpisi, republiški dejavniki pa so vso skrb posvečali pozitivni zakonodaji, razvoju notranje zakonodaje v podjetjih pa niso posvečali tako rekoč nobene pozornosti. Tudi sedaj,

ko se zmanjšujejo zakonodajne pristojnosti federacije, povečujejo pa pristojnosti republik in pomen interne zakonodaje, še vedno na republiški ravni ni organa, ki bi na ta proces prenašanja zakonodajne pristojnosti gledal z oči uveljavljanja samoupravljalške zakonodaje. Zaradi vsega tega potem ni čudno, da interna zakonodaja delovnih organizacij nima prave veljave niti pred sodišči.

Nadaljnja negativna težnja, na katero je tov. Švab še posebej opozoril, je težnja po enotnem, šablonskem oblikovanju samoupravnega mehanizma v delovnih organizacijah, čeprav XV. ustavni amandma vsaki delovni organizaciji dovoljuje, da mimo delavskega sveta postavi toliko in takšne samoupravne organe, kolikor in kakršne potrebuje. Zaskrbljujoče je dejstvo, da je v publicistični dejavnosti kar precej težjen po ponovnem šablonsiranju samoupravnega mehanizma, ki bi se od nekdanjega razlikoval pravzaprav samo po nazivih posameznih samoupravnih organov: še bolj kot to pa zaskrbljuje dejstvo, da takšne težnje izpričujejo tudi posamezni zakoni, ki jih sedaj pripravljajo — npr. zakon o delovnih organizacijah.

Naše uredništvo se obvezuje, da bo v naslednjih številkah DE tem pojavom posvetilo ustrezno pozornost.

M. P.

KOLEKTIV

Lesne industrije, Kranj

ČESTITA
ZA DAN BORCA 4. JULIJ

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● GROSUPLJE

Ob dnevu borca — 4. juliju prireja občinski sindikalni svet veliko sindikalno zborovanje v počastitev petdesetletnice sindikatov, ZKJ in SKOJ. V slavnostnem programu, med katerim bodo razvili tudi prapor ObSS Grosuplje, bodo med drugim sodelovali združeni pevski zbori ter godba na pihalu kočevskih rudarjev.

Skupaj z občinsko skupščino in delovnimi organizacijami z območja občine pa bodo istega dne v prostorih osemletke odprli tudi razstavo »Včeraj in danes v občini Grosuplje«. Razstava bo prikazovala gospodarski razvoj občine in urbanizacijo naselij v povojnem času, sicer pa tudi lovsko, ribiško in turistične zanimivosti z območja občine.

Od zadnje podobne prireditve v Grosupljem je minilo že skoraj deset let. Tudi zato letošnje prireditve ne bodo samo slavnostne, marveč jih občani tudi sicer pričakujejo z zanimanjem.

—mG

● VRHNIKA

Člani predsedstva so se na zadnji seji seznanili z analizo letošnjih volitev v organe samoupravljanja v delovnih organizacijah v občini. Analiza med drugim razkriva, da se je znižala povprečna starost novo izvoljenih članov samoupravnih organov, da so v primerjavi z minulim letom obdržali praktično enako razmerje med številom moških in žena v teh organih in da se je na splošno izboljšala izobrazbena raven letos izvoljenih članov. Ta premik je zlasti očiten pri visoki in srednješolskih kadrih ter pri občutnejšem prodoru kvalificiranih delavcev.

● SLOVENSKE KONJICE

Na posvetovanju gospodarskega in političnega aktiva konjske občine, ki ga je pred kratkim sklical občinski sindikalni svet v Slov. Konjicah, so obširno razpravljali o spremembah in dopolnitvah samoupravnih aktov po XV. amandmaju zvezne ustave ter nekaterih drugih splošnih predpisov. Prisotni predstavniki delovnih, sindikalnih in partijskih organizacij so dali več konkretnih pobud, mnenj in predlogov za urejanje posameznih zadev, ki so presenečeno v pristojnost samoupravnih organov, o katerih bomo v našem listu še poročali. Ob tej priložnosti so se dogovorili tudi o nekaterih organizacijskih in vsebinskih nalogah ter o pomoči, ki naj bo pri oblikovanju samoupravnih predpisov v podjetjih nudila sindikalne organizacije, delavska univerza in razna strokovna društva.

V. L.

● RAVNE NA KOROŠKEM

Občinski sindikalni svet Ravne na Koroškem se je odločil, da bo pripravil v tem letu več seminarjev za člane vodstev delovnih sindikalnih organizacij oz. za člane vodstev strokovnih sindikatov.

Tako je pripravil zadnje dni junija seminar za blagajnike delovnih sindikalnih organizacij. Posamezne sindikalne organizacije razpolagajo dokajšnjimi sredstvi, zato si na občinskem sindikalnem svetu prizadevajo, da bi bilo tudi blagajniško poslovanje na ustreznih ravni.

vs

● RIBNICA

Občinski sindikalni svet in Delavska univerza v Ribnici sta priredila dvodnevni seminar za predstavnike sindikalnih podružnic in vodstev samoupravnih organov. Na seminarju so obravnavali vlogo in naloge sindikalnih podružnic v sedanjih pogojih gospodarjenja, naloge samoupravnih organov v zvezi s samoupravnimi akti in drugo. Razprava po končanem seminarju je pokazala, da je seminar uspel.

D. V.

● VELENJE

Občinski sindikalni svet Velenja je predlagal delovnim organizacijam, da ustanovijo komisije strokovnjakov, ki naj bi pripravile vse potrebno za spremembo splošnih aktov delovnih organizacij v zvezi s spremenjeno ustavo (statutov, pravilnikov, poslovnikov itd.), ki naj bi kar najtesneje sodelovale s posebnim strokovnim organom pri občinski skupščini in z ustreznim strokovno komisijo, ki bo nudila pomoč zlasti še manjšim delovnim organizacijam. Za člane komisij, ki jih bomo imenovali v delovnih organizacijah, pa bo pripravil velenjski občinski sindikalni svet seminar.

V. S.

INTERVJU S TONETOM KROPUŠKOM, VODJO DELEGACIJE JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV NA KONGRESU GENERALNE KONFEDERACIJE DELA ITALIJE

Delo in položaj delavca — osnovna gibalna sila napredka italijanske družbe

(Nadaljevanje s 1. strani)

vani stalni komiteji sindikatov, ki bi združevali vse te organizacije na skupni akcijski platformi. Na ravni provinc oziroma pokrajin, kakor tudi na nacionalni ravni pa naj bi se ustanovile skupne konference vseh sindikalnih central, kjer bi se dogovarjali o vprašanjih, ki jih želijo urediti s skupno akcijo. Te ideje sicer niso nove, dejstvo pa je, da do sedaj še niso bile uresničene.

Sicer pa je na kongresu prevladovalo prepričanje, da bo enotnost sindikalnega gibanja v Italiji moč doseči le tedaj, če bodo delavci v sindikatih manj odvisni od svojih političnih strank in če bodo tudi posamezni sindikati manj odvisni od strank. O načinu, kako naj bi to neodvisnost sindikatov dosegli, pa kongres ni bil enotnega mnenja. Socialisti so zahtevali, naj se takoj ločijo funkcije posameznikov v sindikalnih vodstvih in v vodstvih strank, komunisti pa so menili, da bi na to kazalo iti le postopoma. Vsi udeleženci kongresa

pa so bili enotnega mnenja, da je treba takoj ločiti funkcije v sindikatih in parlamentu — kar z drugimi besedami povedano pomeni, da sindikalni funkcionarji ne bi več mogli biti poslanci. Očitno je, da CGIL nima zaupanja v urejanje zadev v parlamentu in zato tudi ne več sodelovati v njegovem delu.

DE: Kakšna stališča pa je kongres zavzel do mednarodnega delavskega gibanja?

TK: Kot na notranjem planu stremi CGIL tudi na mednarodnem planu k enotnosti delavskega gibanja, seveda ob spoštovanju določenih načel. Ta pa so: polna samostojnost in suverenost vsakega delavskega gibanja in odbijanje zapiranja sindikalnih gibanj v nacionalne okvire, kakor tudi odbijanje zapiranja sindikalnih gibanj v regionalne okvire — zlasti še, če so ti okviri blokovski pogojeni.

Generalna konfederacija dela Italije je članica Svetovne sindikalne federacije (SSF), ki združuje predvsem sindikalna gibanja pod vplivom kompartij in pod močnim vplivom Vzhod-

ne Evrope. V skladu s prizadevanji za enotnost sindikalnega gibanja v Evropi, pa tudi v svetu, pa je kongres CGIL zahteval vsebinsko obnovo SSF v smislu, da se odpre do vseh progresivnih delavskih gibanj v svetu oziroma da se odpre usmeritvi na izključno komunistična gibanja, ali celo izključno na delavska gibanja na čisto določenem prostorskem področju.

K takšni usmeritvi silijo CGIL tudi ekonomska gibanja v svetu, ki težijo k monopolizmu, k zapiranju v razne skupnosti, ki dežele izven svojega okvira ne obravnavajo na enakopraven način. Pojavljajo se torej nove ekonomske strukture, v katerih se delavci do sedaj niso uspeli ustrezno politično organizirati.

Kongres CGIL se je odločno izrazil proti blokovski razdeljenosti delavskega razreda v raznih sindikalnih centralah in se zavzel za široko sodelovanje z vsemi delavskimi gibanji, ne glede na to, kateri sindikalni centrali neko gibanje pripada.

Prednost je dal čim širšemu dvostranskemu sodelovanju, drugače pa se je izrekel tudi za različne oblike večstranskega sodelovanja pri razreševanju določenih vprašanj.

Po mnenju kongresa je osnovni problem sindikalnega gibanja na Zahodu v tem, da je neenotno, osnovni problem sindikalnih organizacij na Vzhodu pa v tem, da jih hromi njihova brezpogojna privrženost državnim politikam. Nasploh pa je po mnenju kongresa CGIL potrebno obnoviti mednarodne sindikalne centrale predvsem zaradi tega, ker so premočno obremenjene z blokovski politiko; in ker je blokovska politika v krizi, so v krizi tudi mednarodne sindikalne centrale.

DE: Imeli ste priložnost poslušati razprave na tem kongresu, ki so bile i dolgotrajne i žive. Ali ste pri tem zapazili kakšno posebno značilnost?

TK: To, kar sem zapazil, najbrž ni značilno samo za razprave na tem kongresu — namreč izredna miselna prožnost, izredna miselna dinamičnost, ki so jo izpričali vsi udeleženci razprave. Dobil sem vtis, da se na takšnem kongresu sploh ne da nastopati, če diskutant nima povedati kaj res bistvenega. Z nizanjem lepih fraz ni nič — to ne samo, da ne »vžge«, temveč je sploh nesprejemljivo. Govorniki, ki nastopajo, morajo pač računati s tem, da bodo poslušalci njihova stališča kritično ocenjevali in si zato nikakor ne smejo dovoliti nobenega pleteničenja, saj bi zelo hitro doživeli političen polom. Prav to neprestano preverjanje stališč, ki jih zastopajo sindikalni delavci, pa le-te sili k živemu spremljanju vseh dogajanj in miselnih tokov, saj bi drugače zaostali za razvojem, s tem pa izgubili vsak ugled.

DE: Za konec še vprašanje o perspektivah nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in italijanskimi sindikati?

TK: Z italijanskimi sindikati že imamo zelo dobre odnose, ki daleč presegajo okvire protokolarnih stikov. Ze ustaljena praksa je, da se vsako leto sestanemo na ravni predsedstev in da se medsebojno informiramo o stališčih na notranjem in zunanjem planu. Sestanemo se tudi takoj, ko se v mednarodnem delavskem gibanju zgodi nekaj, kar zadeva italijanske oziroma naše sindikate, ali pa kaj važnega, kar zadeva mednarodno delavsko gibanje sploh. Redno izmenjujemo tudi študijske skupine, ki proučujejo določena vprašanja. Naše medsebojne sodelovanje je torej dobro in ga kaže samo nadaljevati in nadalje krepiti. To pa gotovo ne bo težko, saj imamo zelo podobna stališča do vrste zelo pomembnih vprašanj, kar je lahko samo v prid vse tesnejšemu in vse bolj vsestranskemu sodelovanju.

M. P.

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV BO PRIHODNJE LETO

Kongres jugoslovanskih samoupravljalcev bo najbrž ob koncu prihodnjega leta; to bo izrazito delovni zbor, na katerem bo podana kritična analiza dosedanjih samoupravnih izkušenj in začrtana smer nadaljnega razvoja samoupravljanja.

O tem kongresu je na svoji zadnji seji razpravljala Svet ZSJ, ki je ob tej priložnosti tudi predlagal, kaj naj bi bila tema glavnega referata na tem kongresu. To naj bi bila »Vloga združenega proizvajalca v boju za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov in za samopravno integracijo družbe — osnovo socialističnega razvoja Jugoslavije«.

»Patronata« nad tem kongresom ne bo imela nobena družbenopolitična organizacija, vse pa bodo sodelovale v njegovih pripravah. Čeprav torej sindikat ne bo pokrovitelj kongresa samoupravljalcev, pa ni dvoma, da bo levji del priprav za ta kongres padel prav na njegova ramena.

SLABA ORGANIZACIJA INFORMATIVNIH SLUŽB V PODJETJIH

Srbija

Dvodnevno posvetovanje o informiranju v delovnih organizacijah industrije in rudarstva Srbije, ki je bilo minul teden v Priboju na Limu, je poudarilo, da je informativna dejavnost v večini kolektivov te panoge srbskega gospodarstva nesodobno organizirana. Status informativnih služb ni urejen, večinoma so vezane na direktorja in tako tudi pod njegovim vplivom oziroma pod vplivom tehničnega in upravnega vrha delovnih organizacij. Zato tudi informacije, ki jih dajejo te službe, ne prispevajo k hitrejšemu razvoju samoupravljanja.

Izhod iz tega položaja so udeleženci posvetovanja videli v tem, da se informativnim službam prizna status strokovnih služb in da jih za to tudi usposobijo v kadrovskem in materialnem pogledu. Te službe bi morale obravnavati kot službe samoupravnih organov, družbenopolitične organizacije v podjetjih pa bi jim morale dati polno podporo. V tem smislu so na posvetovanju tudi predlagali, da se pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva, ali pa pri republikanskem sindikalnem svetu ustanovi neka služba oziroma organ, ki bi informativnim službam v delovnih organizacijah nudil strokovno pomoč.

Hrvatska

NA KONCU POTI — INVALIDSKA POKOJNINA

Občni zbor zagrebških gradbincev je ugotovil, da so življenjski in delovni pogoji teh delavcev zelo slabi, kar dokazuje tudi podatek, da se delovna doba 70% vseh gradbincev zaključuje z invalidsko upokojitvijo.

Od 27.000 delavcev, kolikor jih dela v zagrebškem gradbeništvu, jih samo ena tretjina stanuje v objektih za samce, ki so jih zanj zgradila njihova podjetja, pa še večina teh objektov komaj zadostuje minimalnim stanovanjskim pogojem. Pri dodeljevanju stanovanj gradbinci malokdaj pridejo na vrsto, njihova prehrana je slabo organizirana, organizacija prevoza na delo pa prav tako. Pomemben vzrok bolezenskih izostankov z dela in invalidskega upokojevanja gradbincev je tudi nezadostna zaščita na delu; več kot polovica delovnih sploh nima organizirane delovne zaščite, ali pa je ta zaščita slabo organizirana. Ugotovljeno je, da so tista podjetja, ki so tej zaščiti posvetila ustrezno pozornost, zmanjšala število nesreč na delovnem mestu na evropsko povprečje.

ekskluzivni modeli —
plašč in obleke modnih
barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis
Ljubljana—Maribor—Osijek

M. P.

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE: Zaposlen sem v delovni enoti v Kamniku, samo podjetje pa ima sedež v Celju. Pred kratkim sem prejel odločbo o prenehanju dela zaradi ukinitve mojega delovnega mesta ter sem se pritožil na delavski svet podjetja, ki pa je mojo pritožbo zavrnil z odločbo, kjer mi v pravnem poduku daje možnost, da v roku 30 dni od orejema te odločbe vložim pri pristojnem sodišču tožbo. Smatram, da je odločba o prenehanju dela nezakonita, ker dejansko moje delo še obstoji, zato bi s tožbo rad uveljavil svoje pravice iz delovnega razmerja, vendar pa bi rad tožbo vložil pred Občinskimi sodiščem v Kamniku ali pa pred sodiščem v Ljubljani, saj se vse priče, katere nameravam predlagati, nahajajo v tej delovni enoti, kjer delam, pa tudi sicer zaradi nizkih osebnih dohodkov ne bi mogel nositi stroškov večkratnih prevozov na razprave na sodišče v Celju. Prosim vas, da mi sporočite, ali obstoje možnosti za vložitev tožbe pred sodiščem v Kamniku ali v Ljubljani!

E. D. — Kamnik

● ODGOVOR: Po določilih zakona o pravnem postopku je krajevno pristojno v načelu sodišče, kjer biva tožena stranka, oz. kjer ima tožena stranka svoj sedež. Za spore, ki nastajajo iz delovnih razmerij, pa je pristojno poleg sodišča splošne pravne pristojnosti, to je v vašem primeru, poleg občinskega sodišča v Celju tudi sodišče, na čigar območju se dela opravljajo ali naj bi se opravljala, kakor tudi sodišče, na čigar območju je bila sklenjena delovna pogodba (59. čl. ZPP). Ker ste opravljali svoje delo v Kamniku, po vsej verjetnosti pa ste bili tudi sprejeti na delo v tej delovni

enoti, lahko izberete tudi pristojnost za reševanje vašega delovnega spora občinsko sodišče v Kamniku, eventualno pa bi si lahko izbrali pristojnost za reševanje vašega delovnega spora tudi pristojnost Okrožnega sodišča v Ljubljani, seveda pa bi morali v takem primeru oceniti vrednost spora preko 10.000 N-dinarjev.

A. POLJANŠEK

● VPRAŠANJE: Prejela sem odločbo, s katero mi je priznana invalidnost I. kategorije, vendar pa mi zaradi prekratke delovne dobe ni priznana tudi invalidska pokojnina. V delovni organizaciji, kjer sem zaposlena, so me z dnem prejema odločbe KZSZ odjavili, smatrajoč, da mi je delovno razmerje prenehalo po samem zakonu, čeprav sem se sama pritožila zoper tako odločbo KZSZ in ta odločba sploh še ni postala pravno močna. Prosim vas za odgovor, ali je postopek delovne organizacije zakonit in pravilen?

K. M., Ljubljana

● ODGOVOR: Po določilih temeljnega zakona o delovnih razmerjih neodvisno od volje delavca in delovne skupnosti, preneha delavcu v delovni organizaciji delo v primeru, če pristojni organ socialnega zavarovanja spozna delavca za trajno in popolnoma nezmožnega za delo. V takem primeru delavcu preneha delo z dnem vročitve pravomočne odločbe o ugotovljeni nezmožnosti za delo. Po določilih temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju pa je izvršljiva in s tem tudi pravno močna odločba, s katero se ugotavlja pravica do invalidske pokojnine ter v takem primeru pritožba ne zadrži izvršitve

odločbe pristojnega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Vendar pa v primeru, kadar kljub ugotovljeni popolni invalidnosti in nesposobnosti za delo zavarovancu ni priznana invalidska pokojnina, delo takemu delavcu ne preneha z dnem vročitve prvostopne odločbe, temveč šele z dostavitvijo pravomočne odločbe o ugotovljeni nesposobnosti, to je v konkretnem primeru šele takrat, ko boste prejeli glede na vloženo pritožbo odločitev republikanskega zavoda za socialno zavarovanje. Način prenehanja dela, kot se ga je poslužila vaša delovna organizacija, je zato nezakonit, ter zato zahtevajte izstavitve odločbe o prenehanju dela, če je doslej še niste dobili, ter vložite zoper njo ugovor na drugostopni organ, pristojen za reševanje ugovorov v vaši delovni organizaciji, če pa bo tudi ta zavrnil vaš ugovor, boste nato lahko uveljavljali svoje pravice iz delovnega razmerja s tožbo pred sodiščem splošne pristojnosti.

A. POLJANŠEK

KUPON za pravno
posvetovalnico DE

Na 10 cicero

● AJDOVŠČINA

Pred kratkim je OBSS sklical sestanek, na katerem so se predstavili podjetji, društev upokojencev, kmetov in družbenih političnih organizacij pogovorili o predlogih za izpopolnitev pokojninskega in invalidskega sistema. V razpravi so poudarili, da bo treba urediti status bivših kolonov v Brdih. Sicer pa so menili, naj bi pogoj za predčasno upokojevanje ostali se vnaprej strogi kot doslej, da pa naj bi vojaške upokojence odvojili od splošnega TZPZ. Solidarnost naj bi v pokojninskem sistemu bila v veljavi še nadalje, vendar pa bi s skladom ne smeli reševati socialnih problemov državljanov, so menili na sestanku v Ajdovščini. V trzurni razpravi so dali še vrsto koristnih predlogov. H. F.

● SLOVENSKA BISTRICA

Komisija za izobraževanje pri OBSS je skupaj s temeljno izobraževalno skupnostjo pripravila seminar za člane vodstev sindikalnih organizacij na območju občine Slovenska Bistrica. Posebej se na seminarju spregovorilo tudi o metodah in oblikah dela v sindikalnih organizacijah. Anketi, ki so jo izvedli ob zaključku seminarja, je pokazala, da so bili udeleženci zadovoljni z njim in da želijo, da bi na tak način OBSS seznanjal člane sindikata o vseh pomembnih problemih. H. V.

● KOČEVJE

Na podlagi pred časom izvedene referenduma so se zaposleni na vseh obratih Kmetijske gozdarskega posestva Kočevje, ki posluje na območju občin Ljubljana, Vič-Rudnik, Ribnica in Kočevje odločili, da bo to podjetje v prihodnje poslovalo kot združeno podjetje. Gospodarski panogi kmetijstvo in gozdarstvo bosta odsej poslovali ločeno. Tako bodo odpadli občiki, da gozdarstvo vzdržuje kmetijsko dejavnost. Te dni so v teku priprave za izdelavo samoupravnih aktov in ostalo. D. V.

● CELJE

Na celjskem področju beležijo vseh dneh dober turistični obisk. V Rogoški Slatini je okoli 900 gostov, na Dobrni 280, v Laškem 260, v ostalih krajih pa okoli 200. Skupaj jih je za desetino več, kot fani v istem času. (pk)

● JESENICE

Z letošnjim šolskim letom bosta dali poklicna industrijska šola in tehniška srednja šola, ki delujeta v okviru železarskega izobraževalnega centra, železarni Jesenice okoli 150 novih kadrov. V minulem tednu so izročili na svečan način diplome 54 absolventom poklicne industrijske šole in 40 absolventom tehniške srednje šole. Računajo, da se bo sedanjim absolventom priključilo po opravljenih popravnih izpitih in po jesenskih zaključnih izpitih še nad 50 novoizpuščenih kvalificiranih delavcev ter metalurških in strojnih tehnikov, tako da bo predvideni plan 150 novih kadrov dosežen. D. U.

● SLOVENJ GRADEC

Gostinsko-turistične objekte na letališču v Turški vasi pri Slovenj Gradcu je prevzelo podjetje Ljubljana-transport, ki ima v načrtu precej del z namenom, da pozivi turistično-rostinsko dejavnost v tem delu Mislinjske doline. V teku je gradnja novih restavracijskih prostorov, modernizirani in asfalcirani bodo cesto do letališča ter zgradili tudi več športnih objektov. (vs)

inles OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
ribnica NA KREDIT

● DRAVOGRAD

Na predlog izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti je občinska skupščina Dravograd imenovala posebno komisijo za otroško varstvo, katere naloga je, da pripravi program razvoja otroškega varstva na območju te koroške občine. V komisijo bodo imenovali svoje predstavnike tudi krajevne skupnosti in vaški odbori, saj je potreba po ureditvi otroško varstvenih ustanov izven samega Dravograda precej. (vs)

● RAVNE NA KOROŠKEM

Tudi v Meški dolini se pripravljajo na akcijo za usklajevanje oz. dopolnitev splošnih aktov delovnih organizacij, kot jih — med drugim — terja XV. amandma ustave SFRJ. Občinski sindikalni svet Ravne na Koroškem bo pripravil več razgovorov za člane vodstev sindikalnih organizacij, in to z namenom, da se sindikalni aktiv, ki naj bi bil pobudnik akcije, kar najbolj seznanji z vsebino amandmaja. Sicer bo ravnanski občinski sindikalni svet imenoval posebno komisijo, ki bo spremljala akcijo usklajevanja oz. dopolnjevanja splošnih aktov delovnih organizacij, po dopustih pa bodo pripravili poseben seminar za sekretarje delovnih organizacij in za predstavnike samoupravnih organov. (vs)

SAMOUPRAVLJANJE vzporednica tehnologije

V jeseniški železarni so dve leti študirali organizacijo samouprave. V ta namen sta tovarniški komite ZK in sindikalna organizacija ustanovila posebno komisijo z nalogo, da zasnuje tako delitev dela v samoupravi, ki bo zagotavljala kvalitetno in učinkovito samoupravljanje in odstranila vse dotodanje negativne učinke v samoupravi, kot so dupliranje dela samoupravnih organov, zasipavanje osrednjega samoupravnega organa z manj pomembnimi vprašanji, odpiranje škarij med upravljanjem in vodenjem, neučinkovito izpolnjevanje sklepov itd. itd.

V sodelovanju z drugimi sodelavci, zlasti s tajništvom samoupravnih organov, je komisija uspela opraviti veliko nalogo. O temnam je pripovedoval Srečko Mlinarič, predsednik tovarniškega odbora sindikalne organizacije v Železarni.

Kakor so narekemale nekatere trenutne zamisli, je jeseniška Železarna nekajkrat spremenila svojo organizacijsko podobo. V Železarni so na primer med prvimi decentralizirali samoupravo po delovnih enotah. Toda taka organizacija jim ni najbolje služila in skrčili so delovne enote od 32 na 4. Tudi v taki organizaciji se samouprava ni najbolje uveljavila. Zato je bilo potrebno najprej postaviti temelj samoupravi: zasnovati tehnološko in poslovno čvrsto organizacijo in šele »po tem kopitu« organizirati samoupravo.

DVELETNO PROUČEVANJE ORGANIZACIJE SAMOUPRAVE

Ob izidu ustavnih amandmajev, marca, so bili jeseniški železarji pripravljivi. Dveletno proučevanje organizacije samouprave, ki bi najbolje služila njihovim potrebam in razmeram, se je ujelo z vsebino ustavnih amandmajev. Zato je DS že sredi maja sprejel začasen statutarni sklep, s katerim so prenehala veljati vsa določila v statutu, ki se nanašajo na struk-

turo in pristojnosti samoupravnih organov. Potrjena pa je bila nova organizacija samouprave, njena struktura in pristojnosti samoupravnih organov. Delavski svet Železarne je postal osrednji organ samoupravljanja v pravem pomenu besede. Vsa njegova dejavnost je usmerjena na oblikovanje, sklepanje in sprejemanje gospodarske in poslovne politike podjetja in na zadeve, ki so skupnega pomena za celotno organizacijo združene dela. Upravni odbor je »izginil« iz njihove nove organizacijske sheme, kajti posamezna področja obdeluje poslej 10 specializiranih kolektivnih organov, odborov, kot jim pravijo: odbor za poslovno politiko, odbor za osnovna sredstva, odbor za plan in finance, odbor za dohodek in sistem nagrajevanja, odbor za kadre pri DS Železarne, odbor za življenjske pogoje in rekreacijo, odbor za varstvo pri delu pri DS Železarne, odbor za informacije in tovarniški tisk, odbor za splošne zadeve ter odbor za izume in racionalizacijo. Poleg teh desetih odborov pa delujejo na ravni celotnega podjetja še komisije: komisija za delovna razmerja, ko-

misija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, komisija za pritožbe, komisija za stanovanjska vprašanja, komisija za varstvo žena, invalidov in mladoletnih delavcev in komisija za zadeve borcev NOB.

Specializirani odbori so prevzeli funkcijo nekdanjega upravnega odbora, poleg tega pa še vrsto pristojnosti v samostojno odločanje. Za primer si oglejmo vsebino dela odbora za poslovno politiko: obravnava predlog dolgoročne poslovne politike, sprejema poslovne odločitve v okviru letnega gospodarskega načrta na podlagi ugotovitev analize tržišča, na primer: krajša preusmeritev proizvodnje dolgoročni poslovni dogovori z interesantnimi domačimi in tujimi kupci, preusmeritev prodaje na interesantna področja, začasno kooperacijsko sodelovanje itd.; na podlagi razvojnega programa in možnosti plasmaja na tržišču uvaja nove proizvode in določa cene; pri sprejemanju odločitev konsultira druge odbore, ki so pri odločitvah zainteresirani za tako poslovanje; spremlja izvrševanje gospodarskega načrta; sprejema kratkoročne ukrepe; analizira perio-

dične obračune in poroča DS Železarne o svojih stališčih.

Pri vsebini dela drugih odborov je morda še bolj razvidna delitev dela in pristojnosti posameznih odborov, in sicer, kdaj je odbor samostojen organ upravljanja, kdaj sodeluje z drugimi odbori, kdaj je delovno izvršilno telo DS, kako se povezuje z delovnimi enotami itd.

Na ravni delovnih enot deluje osem svetov delovnih enot, ki si svoje bogato področje dela in pristojnosti vsak deli z devetimi komisijami. Na kratko lahko povzamemo, da gospodarski sveti z delom amortizacijskih sredstev, sprejemajo programe drobnih investicij in spremljajo izvrševanje operativnih načrtov v delovni enoti, imajo vse pristojnosti pri urejanju nagrajevanja, odločajo o kadrovske politiki na ravni delovne enote in o veliki večini zadev iz delovnih razmerij.

IZVIRNE OBLIKE IN METODE DELA SAMOUPRAVE

Izvirna oblika neposredne samouprave v Železarni je delovna skupina. Zanj so postavili definicijo: delovna skupina je osnovna celica združene dela. Preko delovne skupine delovne skupnosti Železarne, delovne enote, obrata itd. uresničujejo pravice in dolžnosti ne posrednega samoupravljanja. Delovna skupina omogoča tudi posamezniku, da sodeluje v samoupravljanju in s tem uresničuje svoje samoupravne pravice in dolžnosti. Delovna skupina šteje 30 delavcev, ki na občasnih in obveznih kratkih sestankih oblikujejo stališča do posameznih vprašanj, dajejo predloge in mnenja, izmenjujejo informacije in postavljajo vprašanja iz celotnega področja dela in poslovanja podjetja. Sestanek delovne skupine je tudi oblika za posvet o specifičnih vprašanjih.

Ob tako razvejanih oblikah samouprave se sprva vsiljuje občutek prevelikega drobljenja samouprave, množice sestankov itd. Vendar je potrebno predvsem vedeti, da šteje kolektiv Železarne blizu 7.000 članov. Mimo tega pa kažejo prve izkušnje nove organizacije samouprave, da je delo ne le formalno razdrobljeno, ampak specializirano in zato je bolj kvalitetno in učinkovito še predvsem zato, ker je sprotno in racionalno vključen v samoupra-

vo sleherni samoupravljevalci. Bistvena razlika med prejšnjimi in sedanjimi izkušnjami pa je v tem, da se to, kar je napisano, tudi izvaja. Zato je prvotna bojazen delavcev, da jim s spremembo števila delovnih enot od 27 na 8, nova samoupravna organizacija jemlje ali krši samoupravo, kmalu splahnela. Delovne enote so postale tudi v resnici, ne le na papirju, čvrste tehnološko samoupravne enote združenega dela.

Druga zanimivost nove samoupravne prakse v Železarni pa je povezovanje vodenja in upravljanja. Nekdanje ločnice med vodilnimi delavci in neposrednimi proizvajalci zginjale v novih samoupravnih odnosih. V Železarni zato poudarjajo, da je direktor ali drug vodilni delavec prav tako samoupravljavec, kot neposredni proizvajalec pri stroju. Tako načelo so tudi osvojili v praksi. Člani odborov in komisij so obvezno tudi vodilni delavci posameznih področij, za katero sta odbor ali komisija specializirana. Zato je denimo v odboru za poslovno politiko, ki šteje 11 članov, po službenem položaju glavni direktor, direktor za proizvodnjo, direktor financ, direktor sektorja za ekonomiko; ali v odboru za dohodek in sistem nagrajevanja, ki šteje 9 članov, je po službenem položaju član odbora direktor za ekonomiko; ali organizator proizvodnje je tudi vodja delovne skupine itd.

Prvi rezultati take samoupravne organizacije so zelo ugodni in kažejo, kakor poudarjajo v Železarni, vse negativne strani nekdanje neorganiziranosti. Sestanki so kratki in zgoščeni. Sklepi so kvalitetni in precizno oblikovani, natanko je določen postopek pri izvajanju sklepov, pri čemer prihaja do prave veljave tudi odgovornosti.

Do take organizacije se ni bilo lahko dokopati. Člani sindikata, ZK in tajništvo samoupravnih organov v Železarni so opravili veliko in kvalitetno delo. Pri svojih nalogah so se zavedali, da terja organizacija samoupravljanja tako resno in študijsko delo, kot ga na primer terja organizacija tehnologije. Nedvomno ima pri tem zelo veliko zaslug organizacija sindikata v Železarni, ki se zaveda, da mora svojo veliko nalogo pri poglobljanju samoupravnih odnosov podpreti tudi z dejanji.

I. VRHOVČAK

ŽE NA ZAČETKU AKCIJE USKLAJEVANJA IN DOPOLNJEVANJA SPLOŠNIH AKTOV DELOVNIH ORGANIZACIJ V SLOVENJEM GRADCU VEČ RAZLIČNIH MNENJ, PA TUDI DILEM

NOVA DOLOČILA BO TREBA TUDI IZVAJATI

Ceprav v slovenjegraški občini še ni zastavljena akcija za usklajevanje in dopolnjevanje splošnih aktov delovnih organizacij, pa o tej nalogi v delovnih kolektivih, pa tudi v družbeno političnih organizacijah, precej razpravljajo. Dosedanje razprave kažejo na različnost mnenj o nekaterih vprašanjih, opozorile pa so tudi na več dilem, ki bi jih kazalo ne samo preučiti, pač pa tudi razjasniti.

Predvsem se poraja vprašanje, kako zagotoviti nadaljnji in vsebinsko popolnejši razvoj samoupravljanja tudi na nekaterih področjih, npr. v družbenih službah, v uslužnostni obrti, posebej še v primerih, ko je v delovni organizaciji samo nekaj zaposlenih in je mogoče ugotovljati, da se v takih razmerah samoupravljanje kaj rado izrodi. Sicer pa ustavni amandmaji samo parcialno rešujejo naloge, saj za zdaj še ni predvidenih sprememb v samoupravljanju v državni upravi in na nekaterih drugih področjih.

V zadnjem času je bilo v Slovenjem Gradcu večkrat slišati mnenje, da morajo biti sindikalne organizacije, pa tudi druge družbeno politične organizacije v delovnih kolektivih, pobudniki za to, da se čimprej začne akcija za usklajevanje in dopolnjevanje splošnih aktov in da se akciji nameni posebna pozornost, zlasti še zategadelj, ker je dana delovnim organizacijam možnost iniciative in je zavoljo tega še ponekod prisotna bojazen (upravičena, ali ne?), da bi utegnili z novimi splošnimi akti odpreti marsikje pot birokraciji in tehnokraciji, oziroma, da bi utegnili priti do dokajšnjih odkimov od splošnih načel.

31. decembra 1969 je rok, do katerega je treba uskladiti oz. dopolniti splošne akte. V slovenjegraških razmerah, ko manjka v večjem številu delovnih

organizacij potrebnih strokovnjakov, bo delo izredno zahtevno. Da bi do predvidenega roka opravili nalogo, bo potrebna velika angažiranost in sodelovanje tako občinskega sindikalnega sveta, občinske skupščine in drugih institucij, posebej še delavske univerze. Ob vsem tem bo treba spremeniti tudi miselnost nekaterih posameznikov, češ da kadrovska okrepitev delovnih organizacij ni potrebna. Spričo čedalje zahtevnejših nalog v zvezi z nadaljnjim razvojem so novi kadri slovenjegraškemu gospodarstvu še kako potrebni, ob boljši kadrovski strukturi v delovnih organizacijah pa bo mnogo laže, kot doslej, izoblikovati in uveljavljati samoupravne odnose.

Dela bo torej v Slovenjem Gradcu, če bodo hoteli, da bodo imeli resnično dobre splošne akte, dovolj. Čimprej bo treba ustanoviti pri občinskem sindikalnem svetu in pri občinski skupščini ustrezne strokovne komisije, in to z namenom, da se zagotovi že na začetku akcije dajanje potrebnih spodbud in opozarjanje na morebitne pomanjkljivosti, ter kolikor je najbolj mogoče tudi enotnost terminologije. Ob tem bo treba zagotoviti nedvomno tudi večjo kreativnost delovnih kolektivov pri oblikovanju splošnih aktov, da se ne bo spet ponovila stara praksa, ko je bilo v modi dejansko prepisovanje samoupravnih aktov.

Akcija bo v Slovenjem Gradcu torej stekla že v kratkem. Seveda bi bilo napak, ko bi v zavzetosti, da čimprej opravijo delo, pozabili pogledati samoupravne akte in pogledati, katere rešitve so bile že zdaj ustrezne. Torej bi zraven prilagajanja določil ustavnim amandmajem spreminjali le tisto, kar praksa ni potrdila. Temeljiteje bi bilo treba preučiti, kako so zdaj obdelane nekatere institucije, kot delitev dohodka, obveščanje (list na oglasni deski še ne zagotavlja zadostne obveščeniosti), odgovornost, narodna obramba, samoupravno dogovarjanje, odnosi do družbene skupnosti itd. Predloge in pobude bo treba

sproti analizirati, zagotoviti izmenjavo mnenj in sodelovanje, in vse to z namenom, da bi bila kvaliteta samoupravnih aktov delovnih organizacij v prihodnje bolj oziroma ustrenejša.

V Slovenjem Gradcu je bilo nekajkrat doslej slišati več različnih mnenj o tem, kakšna naj bo vloga občinske komisije za pregled splošnih aktov delovnih organizacij. Nekateri menijo, da bi morala občinska komisija ugotavljati zgolj zakonitost oz. usklajenost splošnih aktov z obstoječo zakonodajo, smotrnost splošnih aktov pa naj bi bila izključno prepuščena delovnim organizacijam oz. ustreznim komisijam v delovnih organizacijah. Drugi spet pa poudarjajo, da bi morala občinska komisija opozarjati ne samo na morebitno nezakonitost oz. neusklajenost z zakonodajo, pač pa tudi na nesmotrnost samoupravnih aktov delovnih organizacij. Kazalo bi se torej o vlogi občinske komisije za pregled splošnih aktov delovnih organizacij temeljiteje pogovoriti in tudi z ustrezno kadrovsko zasedbo zagotoviti kar največjo strokovnost in skrbnost pri delu.

V Slovenjem Gradcu opozarjajo še na nujnost izoblikovanja dogovora o tem, koliko časa naj traja mandatna doba samoupravnih organov. Nekateri so mnenja, da bi brez dogovora, v manjših delovnih organizacijah določili tudi do 6-letno mandatno dobo, kar pa nedvomno ni sprejemljivo. Pogovoriti pa bi se bilo treba ob tem še o vlogi in pristojnostih zbora delovnih skupnosti v pogojih, ko se oblike in organiziranost samoupravljanja v delovnih organizacijah spreminjajo.

Seveda bi kazalo zdaj prisluhniti tudi nekaterim, ki opozarjajo na slabosti v zvezi z izvajanjem samoupravnih aktov. Slišati je, da v nekaterih delovnih organizacijah samoupravni odnosi nazadujejo oziroma da jih ponekod zanemarjajo. Ko bo zdaj silno razvejana samoupravna zakonodaja usklajena, bo treba nedvomno zagotoviti, da bodo v slovenjegraških delovnih organizacijah napisana načela tudi izvajali. vs

Predstavljamo vam
**AVTOMATSKI
DIAPROJEKTOR A-15**

Ostra in jasna slika,
daljinsko upravljanje menjave diapozitivov,
kooperacija s firmo Ed. Liesegang,
Düsseldorf

vega

Ljubljana, Kotnikova 18, telefon 311-129

• POGOVOR Z UPRAVLJAVCI •

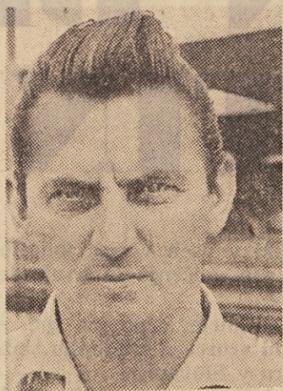
»Zakaj ne bi pomagal, če lahko?«

Po najnovejših podatkih Zdrženega železniško transportnega podjetja v Ljubljani so delovne organizacije in občani doslej že vpisali za 18 milijonov novih dinarjev obveznic za modernizacijo železnice. Hkrati kolektivi ljubljanskega podjetja, ki so do sedaj vpisali 14 milijonov, vendar morajo o tem še sklepati njihovi samoupravni organi.

Med 1631 občani, ki so doslej vpisali posojilo, ALOJZ JEVŠENJAK iz Postojne, sicer strojni mojster pri sekciji za vleko na Reki, predstavlja nekaj izjemnega. Vpisal je namreč za milijon starih dinarjev obveznic.

»Kako se počutite kot rektor, kot prvi med občani, ki so doslej vpisali posojilo za modernizacijo železnice?« »Smo ga vprašali za začetek našega pomenka.

»Nič drugega kot poprej! Ko sem vpisoval posojilo, sem si mislil kakor vselej: zakaj ne bi pomagal, če lahko! Nekateri me zdaj imajo za idealista; spet drugi me gledajo s posmehom v očeh, če se o tem pogovarjamo. Vendar me to ne moti! Vem, da je moj denar,

enako varno, kot bi bil v banki, naložen pri železnici. Razen tega so pogoji ugodnejši, kot bi jih dala katerakoli banka.

»Vemo, da železniška služba predstavlja že kar dedno pravico vaše rodbine in ste tako tudi vi zašli v vrste železničarjev. Pa vendarle: ali lahko odgovorite, kaj vas je najbolj utrdilo v odločitvi, da ste posodili tolikšna sredstva lastne — železniškemu kolektivu?«

»Rekel sem že, da sem svoj denar naložil tja, kjer se mi bo po lastnem prepričanju najbolj obrestoval. Drugič pa: železnica mi daje kruh! Zakaj ji ne bi jaz, zakaj ji ne bi vsi železničarji tudi sami pomagali, da bo modernizacija hitreje potekala, da bo naš jutrišnji dan lepši?«

Kako pa je pri nas na železnici, zakaj se tolikanj potegujemo za modernizacijo in s tem za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev, najbrž tudi sami še predobro veste. Nobena skrivnost na primer ni, da smo ves povojni čas železničarji vedno v najslabšem položaju. Pri nas so potrebna milijardna sredstva, da bi se občutila modernizacija sredstev in storitev. Drugod je drugače, lažje... Razen tega je značilnost železnice v tem, da mora prevažati blago in potnike, ne glede na to, pod kakšnimi pogoji svojo nalogo opravlja in kakšne poslovne rezultate dosega. Dolgo se že trudimo, da bi se tak odnos družbe do železnice spremenil; da bi se spremenilo mišljenje, da je železnica javna služba,

ki mora narediti vse, kar kdo od nje zahteva. Kaže, da se stvari le spreminjajo tudi na tem področju in da bo družba le izrazila svoj odnos do železnice in v zvezi z njo prevzela vsaj nekatere obveznosti.

»Kaj sicer mislite o upravičenosti sedanje akcije za vpis obveznic in o končnem rezultatu? Bo železnica zbrala tista sredstva, ki jih potrebuje?«

»Po mojem mišljenju smo z dosedanjim potekom vpisovanja obveznic lahko kar zadovoljni. Znano je, da smo železničarji sami dali vzpored. Le redki med nami niso vpisali posojila. Mislim, da smo s tem vsej javnosti dokazali, da smo pripravljeni tudi sami storiti. Kar je pač v naših močeh, da bi gospodarstvu nudili takšne usluge, kot jih le-to od nas pričakuje. Sedanji odziv gospodarstvenih organizacij kaže, da so prisluhle našim težnjam; da nam pomagajo, ker od tega tudi pričakujejo izpolnitev lastnih želja in zahtev po — najkrajši poti. Optimist pa sem bil in ostajam: zbrali bomo denar, ki ga potrebujemo!«

-rn

Poslano na P P 313/VI Ljubljana PROBLEMI »TESARSTVA II«

Zbrani na zboru delovnih ljudi obrata Tesarstva II, smo sklenili seznaniti vse o našem problemu obstoja Tesarstva II v okviru Lesnega kombinata Ljubljana.

Vse od leta 1949, ko se je ustanovilo samostojno podjetje TESAR z obratom na Linhartovi in Farmovi ulici, je tesarski obrat posloval visoko aktivno, imel vseskozi dovolj naročil, vendar je ustvarjena sredstva namesto v lastni razvoj, vlagal za pokrivanje izgub ostalih dejavnosti. Pozneje se je podjetje TESAR preimenovalo v EDILIT. Med nadaljnjim poslovanjem je za dejavnostjo, ki ni spadala v njegov okvir, zaslo v znatne finančne težave.

S priključitvijo leta 1967. k LKL so nam bili obljubljeni boljši delovni pogoji in s tem osebni dohodki. Iz teh obljub se je rodil projekt, ki se pa ni uresničil. Namesto uresničitve projekta pa LKL namerava prodati Tesarstvo II na Linhartovi cesti, delavce pa preseliti v Tesarstvo I na Izanski cesti. Ker pa upravičeno iz izkušenj dvomimo, da bi sel denar od prodaje Tesarstva II — tesarski dejavnosti, smo se delavci odločno uprli takim nameram LKL, za katerim stoji »strokovna elita« (nima strokovne izobrazbe za vodenje tesarske dejavnosti in trdi, da tesarstvo izumira, kar pa ni res), ki si lasti pravico, da je edina poklicna, krojiti usodo našega obrata. Od LKL smo zahtevali za naš denar boljše delovne pogoje, to se pravi: sodobne delovne prostore z boljšo organizacijo in tehnologijo dela. S takim obratom bi lahko postali konkurenčni, komerciala bi lažje dobila delo, delali bi lahko kvalitetneje. Z dobro organizacijo dela bi se povečala produktivnost in s tem osebni dohodki. Na drugi strani bi bili cenjani, hitro bi ustregli naročnikom, s tem bi zmanjšali investicije, ki jih morajo grabena podjetja vlagati za ustanavljanje svojih tesarsko-opazarskih obratov. Ti so zaradi pomanjkanja sredstev zelo pomanjkljivo opremljeni, tesni, delo v takih obratih pa je življenjsko nevarno. Sodobno organiziran in »močan« obrat bi omogočil poslovno sodelovanje z vsemi gradbenimi podjetji, ne pa le z GP Grosuplje, kot doslej. Ob dejstvu, da nam GP Grosuplje da redkokoli kakšno naročilo, po drugi strani je pa le velik kupec naših zemljišč (Roleta na Linhartovi in zemljišče, na katerem stoji naš obrat) se upravičeno vprašujemo, komu koristi tako poslovno sodelovanje? Tesarski dejavnosti v LKL prav gotovo ne.

Dobro se zavedamo ugodnosti združitve in smo tudi predvidevali združitve obeh tesarskih obratov, ki bi sedaj v času reforme prispevala k zmanjšanju stroškov. Toda v pogojih, kakršni so sedaj na obratu Tesarstvo I na Izanski cesti, ne vidimo nobene prednosti. Zaradi neprijetnih prostorov, še slabših kot so na našem obratu, bi se delovni postopek podražil, ker ne bi mogli sodobno organizirati tehnologije in samega poteka dela. Produktivnost bi se bolj padla, stroški bi se povečali, pri tem ne bi bili konkurenčni in obrat bi se naprej hiral, tesarska dejavnost v okviru LKL pa izumirala. Če temu dodamo še dejstvo, da LKL nima strokovnjakov, kadra, ki bi bil sposoben voditi to javnost, da bi dobila delovne pogoje, nam resnično naša prostor »pod soncem«, potem smo lahko upravičeno revoltirani.

LKL v začetku ni nameraval ničesar investirati za tesarstvo. Sele na zahtevo delavcev obrata so pristali na nekaj obljub, ki so se pozneje izkazale kot »vaba«. Dokaz: v 6 mesecih niso uresničili skoraj nič, kar so obljubili. Sedanje vodstvo LKL vraga svoja sredstva predvsem v industrijsko proizvodne obrate. Za naš obrat, ki je gradbeni obrat, pa do sedaj niso pokazali nobenega interesa. Naš obrat je interesanten za LKL izključno kot zemljišče, ki ga proti volji delavcev te enote prodaja enostransko samo enemu ponudniku, to je GP Grosuplje. Pod takimi pogoji, ki jih doživlja naš kolektiv, nam resnično ne nudijo garancije za življenje in obstoj naših še preostalih delavcev.

Na vseh sestankih na obratu, na CDS itd. smo se prepirali, da so vsi naporji za boljše delovne pogoje v okviru LKL zaman. Iz našega obrata so samo 3 člani CDS, zato smo pri odločitvi in glasovanju zmeraj v manjšini in preglasovani. Zato smo se pozanimali, katero podjetje bi nam nudilo najugodnejše pogoje, kjer bi naše konstruktivne predloge lahko s strokovne in močne strani uresničili. Te realne možnosti vidimo le v gradbenem podjetju. Po našem mnenju bi bilo najbolj primerno gradbeno podjetje OBNOVA. S tem podjetjem poslovno sodelujemo že vsa leta našega obstoja, imamo tudi zahtevo za organiziran tesarsko-opazarski obrat in bi se po zakoniti priključitvi ta obrat povečal in bi imel dovolj strokovnega kadra, ki bi omogočil normalno in uspešno delo.

Ob združitvi je naš obrat štel 100 zaposlenih. Od priključitve in v času spora je odšlo iz naše delovne enote 65 delavcev — tesarjev in strokovnjakov. Iz navedenih podatkov je jasno razvidno, kako načrtno je LKL slabil naš obrat.

Večina tistih, ki je odšla iz našega obrata, se je zaposlila pri gradbenih podjetjih. Tu so se lepo vključili v delovno okolje, kakršnega jim LKL ni mogel in ni bil sposoben nuditi.

Tudi naša čaka podobna usoda, saj nam je LKL že dal odpovedi delovnega razmerja, katero smo vendarle sprejeli, če ustavno sodišče SRS ne bi ugodilo našim življenjsko važnim zahtevam. Zato upravičeno vprašujemo vso pošteno javnost in vse odgovorne forume, ali je to pravilno in pošteno, da moramo delavci, ki smo najbolj produktivna leta pustili v našem obratu in tudi ustvarjali sklade, oditi v drug, slabši obrat ali drugo podjetje, ki razumljivo ne more nuditi boljših delovnih pogojev, saj pridemo tja z golimi rokami. LKL pa bi naš obrat prodal in sredstva uporabil za povsem druge namene.

Sprašujemo se, kje so ljudje, ki govorijo o delavskem samoupravljanju in o pravicah delavcev, da bi sedaj v 6-mesečni borbi, ki je znana naša obstoja, imeli naši zahtevo za pravice delavcev in spoštali, da se nam dela velika krivica. Nasprotno — do sedaj smo grenko razočarani. Ves čas spora na obrat ni bilo nič enega funkcionarja, ki bi lahko ugotovil, da so naše zahteve upravičene.

Pogoji Tesarstva II za ukinitve obrata niso sprejeti. LKL nasproti našim zahtevam za odcepitvev kljub pozivu ni dal, ker se principialno upira odcepitvi zaradi obogatitve s sredstvi obrata, čeprav bi obrat pristal na kritje vseh obveznosti, ki jih dolguje LKL.

Ali je to humano, da LKL prodaja naše obrate za 2.050.000 ND poleg tega pa dobi še 2.500.000 ND posojila za investicijo, ki ni nikjer zagotovljena, da bo uspešna. Zaradi tega denarja naj bi izgubili boljše delovne pogoje in delovna mesta.

Letos nam niso preskrbeli nobenega dela, istočasno pa nam očitajo na vsakem koraku izgubo, izguba, ki je nastala pri EDILITU, je nastajala od drugih dejavnosti, ne pa od tesarstva. LKL pa jo je kril iz rezervnega sklada in obratnih sredstev EDILITA.

Vse strokovne ljudi so brez pomislekov pustili, da so odšli, danes pa pravijo, da nam ne zaupajo del, ker smo številčno in kvalifikacijsko tako oslabei. Trdimo pa, da smo vsa dela, ki so nam bila zaupana, uspešno opravili. Normalnega poslovanja nam niso omogočili, na dnevnem redu pa so bile grožnje in odločbe vseh vrst.

Vsi ukrepi in sproti se bili glasovani na CDS javno, kljub temu, da so naši člani CDS zahtevali tajno glasovanje, ker bi se s tem načinom glasovanja članom dala večja možnost lastne odločitve. Članom CDS so bili na sejah večkrat podani neresnični ali pa čisto enostranski podatki, na katere pa obrat ni mogel ugovarjati, ker kljub naši zahtevi niso dali zapisnikov sej CDS.

Arbitražna komisija, na katero je vplival LKL z motivacijo, da ne dovolj odcepitve, ker bi bila to nevarnost, da uberejo isto pot tudi drugi obrati LKL, je po našem mnenju podlegla »čaru« načrtov LKL in pristransko obravnavala problem. Prepričani smo, da bo Ustavno sodišče reševalo naš spor nepristransko.

Zagotavljamo, da se bomo borili z vsemi sredstvi proti vsem tistim, ki niso ničesar prispevali za naš obstoj, sedaj pa hočejo prodati naša sredstva, katera smo zgradili v najtežjih dneh prvotnega podjetja TESAR, ki smo ga vsestransko po naših zmoglostih in v mejah okolščin razvijali do danes.

ZBOR DELOVNIH LJUDI TESARSTVA II (Sledi 31 podpisov)

Prošnji kolektiva TESARSTVO II smo ustregli in objavili njihovo pismo. Seveda pa s tem ne zapiramo razprave, nasprotno, želimo, da se v našem časopisu oglasijo tudi drugi, ki jih zadeva ta problem.

UREDNIŠTVO DELAVSKE ENOTNOSTI

POHIŠTVO

lesnina

Spalnice, dnevene sobe, kabinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniške, gostinske in šolske pohištvo, stoline in rustikalno pohištvo

Superavtomatni oralni stroji, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neunicljiva iglana, najlonska obloga za vsak pod PAPIŠOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 8

RAZPRAVA O SPREMEMBAH SISTEMA INVALIDSKEGA IN POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA

V Novem mestu predlagajo

Na seji občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu so razpravljali o spremembah pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tu so dokončno sprejeli nekatera stališča glede izpolnitve obstoječega sistema zavarovanja, ki so se izoblikovala pravzaprav že prej v javni razpravi in v strokovnih odborih sindikalnega sveta.

Med drugim so menili, da mora dobiti samouprava v invalidsko pokojninskem zavarovanju večji vpliv pri oblikovanju sredstev skladov, določanju pravic iz invalidskega zavarovanja, usklajevanju pokojnin glede na različna obdobja pridobljenih pravic in podobnem.

Podprli so tudi predlog, da bi z nekaterimi dodatnimi viri sredstev zagotovili stabilno materialno podlago za invalidsko-pokojninsko zavarovanje. Ustavili naj bi potrebne rezerve, ki bodo omogočale uskladitev sedanjih razlik v pokojninah in redna povečanja pokojnin zaradi dviga življenjskih stroškov.

V razpravi so člani občinskega sindikalnega sveta Novo mesto menili, da ni sprejemljiv predlog glede starostne meje, 60 let za moške in 55 let za ženske, kot pogoj za pridobitev pravice do pokojnine tudi v primeru, ko zavarovavec že pred to starostjo doseže 40 oziroma 35 let pokojninske dobe. Pri takih pogojih bi bili prizadeti fizični delavci, ki lahko pričnejo delati že s 15. letom starosti in bi se jim praktično delovna doba podaljšala. Pri tem bi bili fizični delavci prizadeti tudi pri višini pokojnine. Sodili so, da je treba te razlike pri novi ureditvi upoštevati in zagotoviti možnost starostne upokojitve tudi pri 40 oziroma 35 letih pokojninske dobe, ne glede na to, če je zavarovavec že dosegel 60 oziroma 55 let starosti.

Prav tako bi morala v novem sistemu tudi predčasna upokojitve pod določenimi pogoji še naprej ostati. Seveda si to pravico lahko izbere le sam zavarovavec, ne pa da bi moral v pokoj na pritisk delovne organizacije, ko bi izpolnil pogoje za predčasno upokojitve. Pri tem pa naj bi omejili višino pokojnine po zavarovalnih računih, ki predčasno upokojitve ne bi smeli spodbujati.

Beneficirana delovna doba naj bi v novem sistemu tudi obstajala, vendar samo za zdravju škodljiva in res težka delovna mesta, kjer tudi s preventivno varstvenimi ukrepi ni mogoče preprečiti škodljivih vplivov. Potrebno pa je preučiti ekonomske račune tako, da delovna organizacija kot plačnik dodatnih sredstev oziroma prispevkov za taka delovna mesta tudi vnaprej ve, kakšne so njene obveznosti.

Pokojninska osnova naj bi se v prihodnje ugotavljala na osnovi desetletnega poprečja dohodka, s tem da se prejšnja leta valorizirajo z enotnimi koeficienti v republiki. Ta predlog utemeljujejo na občinskem sindikalnem svetu Novo mesto s tem, da je daljše obdobje bolj realno za večji del fizičnih delavcev, ki jim zadnja leta zaradi starosti fizične sposobnosti pešajo, vzporedno s tem pa se jim znižuje tudi osebni dohodek. Prav zato menijo, da so

taki delavci pri pokojninah prikrajšani.

Potem ko je delavec upokojen, je treba pokojninski si-

stem urediti tako, da bodo posamezne republike skrbjele, da bodo upokojenci obdržali realno pokojnino. Zato je treba odpraviti enoten zvezni odstotek povečanja pokojnin zaradi zvišanja življenjskih stroškov, ker je tak način nemogoč in so resnično prizadeti tisti z nizkimi pokojninami. Treba je doseči, da bodo v pristojnosti samouprave republike odločitve o realnem povečanju pokojnin z različnimi odstotki ali z določenimi fiksnimi zneski glede na posamezne kategorije oziroma višino pokojnin.

Za nekatere rešitve invalidskega zavarovanja sodijo na občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu, da v predlogih niso dovolj obrazložene, zato v razpravi glede tega ni bilo konkretnih razprav. Nemogoče pa je predlog, da bi morale same delovne organizacije nositi stro-

ške in skrbeti za zaposlitev oziroma rehabilitacijo tudi za vse osebe, pri katerih nastane invalidnost zaradi bolezni. Tak rešitev bi zlasti v manjših delovnih organizacijah povzročala veliko težav. V praksi je namreč veliko primerov, da delovna organizacija dobi že ostarelega in obolelega delavca iz druge delovne organizacije in zato ne bi smela ta biti edini nosilec stroškov za take invalide. Treba je tudi v bodočem sistemu zagotoviti medsebojno sodelovanje med socialnim zavarovanjem in delovnimi organizacijami glede stroškov, ki nastajajo zaradi nadomestil in rehabilitacije invalidov na osnovi bolezni. Pri tem naj ostane načelo solidarnosti zavarovanja in večje obveznosti, zlasti materialne, v skladih invalidskega pokojninskega zavarovanja.

R. Š.

VELENJSKI IN ŠOŠTANJSKI UPOKOJENCI O PREDLAGANIH SPREMEMBAH V SISTEMU POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Prispevek k javni razpravi

V prihodnje je treba hitreje in pravičneje usklajevati pokojnine • Več poenostavljanja in ekonomizacije postopka • Vpeljati eksistenčni minimum • Novi predlogi za ureditev položaja borcev NOV iz Štajerske

Člani društev upokojencev iz Velenja in Šoštanja so se dokaj aktivno vključili v javno razpravo o predlogih za izpolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je pripravila in objavila delovna skupina za preučitev sistema zdravstvenega in invalidsko pokojninskega zavarovanja Skupščine SR Slovenije.

V razpravah kot na običnem zboru društva upokojencev Šoštanj in na letni skupščini društva upokojencev Velenje so upokojenci iz Šaleške doline podprli več predlaganih sprememb. Tako so mnenja, da mora biti pokojnina tudi še v prihodnje ekonomska kategorija, osnova pokojninskega sistema pa vzajemnost in solidarnost. Strinjajo se tudi s predlogi, da bi prispevne stopnje za socialno zavarovanje določali za daljše razdobje, naj bi bila starostna meja enaka za vse kategorije zavarovancev, naj bi bila tudi v prihodnje pokojninska osnova osebni dohodek in končno, da bi bila uveljavljena enotna lestvica, kot doslej, za odmero pokojnine za vse kategorije.

Šoštanjski in velenjski upokojenci se, med drugim, zavzemajo za to, da bi hitreje in pravičneje usklajevali pokojnine. O tem naj bi konkretno odločale skupščine republiških

skupnosti socialnega zavarovanja. Seveda bi bilo treba pri tem zagotoviti enotnost sistema in samoupravljanja v pokojninskem zavarovanju, in to z zvezno zakonodajo. V izpolnjenem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa bi bilo treba zagotoviti tudi več poenostavljanja in ekonomizacije za priznanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pokojnine bi morali v prihodnje priznavati izven upravnega postopka, predvsem tudi zato, ker temeljijo pokojnine na vloženih sredstvih posameznikov, ne pa na sredstvih, ki jih zagotavlja država.

Nadalje menijo šoštanjski in velenjski upokojenci tudi, da bi moral izpolnjen sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja upoštevati eksistenčni minimum. To bi bilo mogoče doseči z depresivno lestvico glede na osebni dohodek zavarovanca. Tako bi odpadla tudi potreba po priznanju varstvenega dodatka, ker bi bila pokojnina prilagojena eksistenčnemu minimumu. Ta sistem naj bi uveljavila zvezna zakonodaja, o tem, pri katerih pokojninskih osnovah pa naj bi uporabljali depresivno lestvico, naj bi odločali v republikah.

Upokojenci iz Velenja in Šoštanja so se v dosedanji javni razpravi o predlaganih spremembah v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja zavzeli za razrešitev problemov borcev-upokojencev s Štajerske.

Sklenili so, da bodo predlagali slovenskemu izvršnemu svetu in glavnemu odboru ZZB NOV Slovenije, da spremeni za Štajersko datum, to je 9. september 1943, ki odloča o določanju pokojninske osnove borcem NOV, ki odhajajo v invalidski pokoj. Prevladuje mnenje, da do 9. septembra 1943 na Štajerskem še ni bilo pogojev za to, da bi se beževalci v večji meri vključevali v narodnoosvobodilno vojsko, kot je bil to primer v nekaterih drugih jugoslovanskih pokrajinah. Za Štajersko bi morali to mejo določiti pravzaprav z razdobjem, ko je prišla na to območje XIV. divizija.

Društvi upokojencev Šoštanj in Velenje pa se zavzemata še za spremembo obstoječe določbe v temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju, s katero se odvzame čas za pokojninsko dobo od 6. aprila 1941 do 15. maja 1945 vsem tistim zavarovancem, ki so bili prisilno mobilizirani v nemško vojsko, in sicer tako, da te določbe ne bi veljale za vse tiste, ki so morali s področij, ki so bila okupirana in priključena tretjemu rajhu v letih 1941, 1942 in 1943, prisiljeni stopiti v nemško vojsko. Vsem tistim pa, ki so se po prihodu XIV. divizije na Štajersko vključili v enote NOV in POJ, pa čeprav so bili pred tem v okupatorjevih enotah, se naj bi štel čas zaposlitve od 6. aprila 1941 do dneva vstopa v nemško vojsko, če so bili pred tem zaposleni v pokojninsko dobo. (vš)

Nz vrata naših gospodarskih organizacij (pa tudi na srca občanov) že dlje časa trkajo železničarji s prošnjo: vpišite posojilo za modernizacijo JŽ! Tudi časopisi so polni takšnih povabil. Za kaj vse potrebujejo naše železnice denar, železničarjem ni treba posebej razlagati: v kakšnih stiskah je železnica, občutimo vsakič, ko se odpravimo na pot z vlakom. Marškateri motorizirani nomadi zato ob vpisovanju posojila za modernizacijo železnic zamahne z roko: — Le zakaj modernizirati železnice, ko pa nimajo perspektive. Če bi razpisali posojilo za gradnjo hitrih cest, ne rečem, tako pa...

Zato si velja zastaviti vprašanje, ki je prav zdaj nad vse aktualno: ali imajo naše železnice sploh kakšno perspektivo (ko jih ponekod že ukinjamo), ali jih ne bodo hitre ceste povsem zatrele?

Strokovnjaki, ki načrtujejo dolgoročni razvoj Slovenije, pravijo: železnice imajo še velike možnosti razvoja — seveda, če jih bomo modernizirali in s tem usposobili za konkurenčni boj s hitrimi cestami. Poglejmo, na katerih ugotovitvah vse temelji ta trditve.

Slovenija ima v primerjavi z nekaterimi evropskimi deželami najmanjšo gostoto železniškega omrežja. Vendar pa razlike v gostoti omrežja niso tako velike, kot so razlike v tehnični zastalosti. Železniške proge v Sloveniji namreč tudi na najbolj obremenjenih odsekih ne ustrezajo več sodobnemu železniškemu prometu glede hitrosti, močne obremenitve in varnosti. Slabo stanje posameznih elementov gorjega ustroja prog, zastarela parna vleka, nezadostne zmogljivosti, slaba kakovost tovarnih in potniških voz ter zastarele signalne — varnostne naprave — vse to kliče po denarju.

Cesta ne bo spodrinila proge

Močna ovira za nemoten in hiter železniški promet so razen tega tudi ozka grla na pomembnejših križiščih in ranžirnih postajah, na nakladalnih in razkladalnih postajah, pri iztokih na morje in na mejnih prehodih.

V Sloveniji obseg prometnih storitev na železnici še vedno narašča, kljub močni cestni konkurenci. Vendar gre naraščanje železniškega prometa pogosto na račun maksimalne izkoriščenosti vozne opreme ter na račun ekonomičnosti in varnosti prometa. Toda prevoz blaga kljub temu še vedno narašča.

V strukturi tovornega prometa je za Slovenijo zelo pomemben tranzitni promet, ki predstavlja okrog 14% vsega prepeljanega tovora in 31% vseh netotonskih kilometrov, kar je toliko kot v Švici in več kot v Avstriji. V jugoslovanskem povprečju je železniški tranzit manj pomemben in predstavlja komaj 5% vsega prepeljanega tovora in 8% vseh netotonskih kilometrov. Po pomembnosti tranzita lahko torej uvrstimo Slovenijo med izrazito železniško tranzitne dežele.

V dolgoročnem razvoju slovenskega gospodarskega prostora in njegovega prometnega sistema bodo železnice, po predvidevanjih strokovnjakov, ohranile pomembno vlogo v notranjem, predvsem pa v mednarodnem in tranzitnem prometu. Mednarodni promet se bo zlasti povečal po predvideni razširitvi blagovne menjave Jugoslavije z inozemstvom. Pospešen razvoj severno-jadranskih pristanišč in povečana menjava med vzhodom in zahodom pa bo znatno vplivala tudi na povečanje tranzitnega prometa.

Čeprav lahko z gotovostjo sklepamo, da se bo z nadaljnjim razvojem cestnega prometa nadaljevala selitev tovora in potnikov iz železnice na cesto, bo železnica nedvomno kljub temu ohranila znaten del prevozov, predvsem prevozov »raztresenega tovora« na dolge razdalje. S povečanjem vozniških hitrosti, avtomatizacijo nakladanja, razkladanja ter ranžiranja pa bo lahko uspešno kljubovala cesti tudi na krajše razdalje. V potniškem prometu bo lahko železnica zaradi močne zgoščitve prometa na cestah ponovno privabila številne domače in tuje potnike. To pa, razumljivo, terja modernizacijo potniških vlakov in skrajšanje potovalnega časa.

Železnica bo kos nadaljnjemu porastu prometnih tokov in bo obenem uspešno konkurirala cestnemu prometu le s temeljito obnovo in modernizacijo svoje mreže in naprav. Najprej bo treba usposobiti za sodobni promet glavne proge ter ranžirne in obmejne postaje, ker je od nemotenega poteka prometa na teh postajah odvisen promet na vsej mreži.

Kakor je znano, poteka rekonstrukcija in uvajanje električne vleke že na progah slovenskega prometnega križa, kjer je promet že danes in bo tudi v prihodnje najmočnejši. Razen elektrifikacije in ustrezne posodobitve prog za večje hitrosti in večje osne pritiskne ter modernizacije voznega parka, pa bo potrebno zagotoviti tudi popolno varnost obratovanja s sodobnimi signalnimi in ostalimi varnostnimi napravami.

Čeprav nameravamo usposobiti železniško mrežo za sodobni promet predvsem na glavnih progah, bi pri tem ne smeli zanemariti nekaterih manj pomembnih prog, ki poleg cestnega omrežja povezujejo atraktivno področje železnice. Razlike v tehniki prometa (različni osni pritisk, drugačna vleka itd.) namreč lahko postanejo resna ovira za razvoj prometa na glavnih progah. V. B.

AJDOVSKI TEKSTILCI SE PRITOŽUJEJO NAD TRGOVSKIMI PODJETJI

BLIŠČ IN BEDA TEKSTINE

»Vaše tovarne ne prepoznamo več.« Med potujočo modno revijo Tekstine so trgovci in potrošniki v vseh večjih jugoslovanskih mestih s takšnimi ali podobnimi besedami izražali presenečenje in hvalo tej tekstilni tovarni iz Ajdovščine. Nekdanji izdelovalci cenjenih tkanin in surovega blaga — flanele, žepovine ipd. — so se v letu dni proizvodno popolnoma preusmerili. Z modnimi vzorci in sodobnim zlahatenjem blaga so se postavili ob bok vodilnih tekstilnih tovarn v Sloveniji. Blišč, s kakršnim se ne more nihče drug ponašati! Za tem bliščem pa se skriva beda zmagovalcev...

ZAVRNJENA VENERA Z ZLATO KOLAJNO

V italijanskih revijah za visoko modo je prelivanje barv iz temnejših v svetlejšo odtenke zadnji modni krik, ki ga je Tekstina že prehitela. Njena Venera — tako imenujejo barvno prelivanje — je že na jesenskem velesejmu v Zagrebu in na sejmu Moda 69 v Ljubljani požela aplavz in dobila zlato odličje.

Venera naj bi bila šlager Tekstine za letošnje poletje.

Pa ni, ker se je trgovci bojijo. Kot so se skrajali bali teksona — umetnega usnja.

»V vsaki večji trgovini bomo morali Venero komisijsko prodajati, da zainteresiramo kupce zanj. Pri teksonu smo s takšno taktiko uspešni. Ni normalno, da proizvajalec išče zaveznika v kupcu, če hoče streljati odpor trgovine do modnih novosti, ampak tako je... Če ne letos, bomo z Venero prihodnje leto prodali.«

Nehvaležno oranje modne ledine! In tvegano. Toda pri teksonu se je obneslo. V skladiščih ni nobenih zalog, ker se niti ohladiti ne utegne v Tekstini...

METAMORFOZA S TUJIMI BOTRI

Tekstina je na hitro doživela takšno proizvodno metamorfozo, kot še nobena slovenska tekstilna tovarna. Pri tem so ji največ pomagali Italijani — največji mojstri desenov in zlahatenja blaga.

Mednarodno tehnično sodelovanje, kot se takšni pomoči uradno reče, v tem primeru ni pogodbeno določeno. Konzorcij, od katerega je Tekstina odkupila opremo za novo plemenitilnico, ji iz hvaležnosti pomaga pri proizvodni orientaciji z novimi vrstami blaga, modnimi deseni za filmski tisk in s sugestijami za nove izdelke iz teksona. Italijanska sentimentalnost? Vse prej kot to. Tekstina je Italijanom prva dala prilžnost, da so prikazali odlike svojih plemenitilnih naprav. Po tej preizkušnji so jih prodali za več milijard lir drugim jugoslovanskim tekstilnim tovarnam. Popularnost nemške strojne opreme je začela kopneti.

IZ ROK V USTA

Modernizacija pa Tekstini ni bistveno izboljšala finančnega položaja. Lani ji je ostalo za sklade reči in piši 37.000 starih dinarjev.

Tekstina je najbolj zadolžena bombažna tovarna v Sloveniji. Samo obresti od kreditov znašajo v lastni ceni 3,6%, pri drugih bombažarjih pa največ 2%.

Toda, če ne bi s italijanskim komercialnim kreditom uredili lastne oplenitilnice, bi jih konkurenčna tekstilna podjetja pozobala. Komercialni kredit pa morajo vračati v devizah, ustvarjenih z izvozom, pri katerem izgube okoli 30%.

Blizu pol milijarde starih dinov Tekstina ob zaključku prejšnjega poslovnega leta vložila v sklade, če je ne bi bremenili krediti in izvozna izguba.

NOVE INVESTICIJE

Čeprav krediti dušijo Tekstino, je primorana še investirati v proizvodnjo. Plemenitilnica se ni dovolj opremljena za izdelovanje novih vrst oblačilnega umetnega usnja, ki jih ima tovarna v proizvodnem programu, za zlahtnejše tkanine in nove vrste tkanja pa bo treba modernizirati tudi tkalnico in deloma predilnico.

Ta dodatna investicija naj bi Tekstino usposobila za naglo prilaganje proizvodnje trenutnim modnim zahtevam tržišča in ji dala prednost pred velikimi tekstilnimi kolosi, ki zaradi same organizacije dela ne morejo biti tako prožni.

LEVITI TRGOVCEM

Z dodatno modernizacijo in še večjo poslovnostjo pa Tekstina še ne bo rešila vseh svojih problemov. Kot rečeno, so trgovci konservativni; nič ne žele tvegati.

V Tekstini pa jim še druge

stvari zamerijo. »To ni več trgovina z blagom, ampak s kondicijami. Po naročilu izdelam blago, priznaš rabat, superrabat, kasaskonto, 4 do 5% rizika, jeseni ti pa neprodano blago vrnejo,« se pritožujejo ajdovski tekstilci nad trgovskimi podjetji. »Najdejo pa se še nesramnejši odjemalci. Po polletnem čakalju na plačilo pošiljke jih prosiš, naj nakažejo vsaj polovico, pa jim tovarna odpusti pol zamudnih obresti, trgovci pa izsiljujejo: Plačamo vam, če nam priznate skonto.«

V kupoprodajnih pogodbah so cene fiksirane, vendar dogovorov trgovci velikokrat ne spoštujejo. In taisti trgovci skacejo tekstilni industriji v hrbet še z vedno večjim uvozom tekstila. (Kljub vsem prepovedim in dogovorom se je v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem letos uvoz povečal za 22,4 na 23 milijonov dolarjev!) Domači trg pa je edina priložnost, da naši tekstilci vsaj delno izravnajo izvozno zgubo.

IZVOZNA KRVAVITEV

Kot vsi drugi tekstilni kolektivi, tudi Tekstina ni zadovoljna z izvoznim režimom. Izvažati mora po svetovnih cenah ali še ceneje, kajti tuji trgovci jo ravno tako izsiljujejo kot domači, saj jim ni španska vas, da ima devizni kredit, ki ga mora vrniti.

In temu se pridružujejo še tuje zaščitne carine. Nič čudnega, če Tekstina izvažajo blago 30 odstotkov pod lastno ceno. In krvavi...

Rešitev?

Večja produktivnost po dodatni modernizaciji? Premalo za tako težaven izvozni problem. Na pomoč naj priskoči trgovina, menijo v Tekstini. Delu uvoznega profita naj se odpove. Zakaj bi trgovci služili debeli denarje s tako imenovanim intervencijskim uvozom, dokler proizvodni in izvozni pogoji naših in tujih tekstilcev niso izenačeni?

Na konferenci slovenskih tekstilcev bodo predstavniki Tekstine ponovili to vprašanje v imenu 800-članskega delovnega kolektiva, ki si je sicer za 10% povečal osebne dohodke, a je zaradi neurejenih odnosov med proizvodnjo in prodajo doma in na tujem še za 25.000 starih dinov pod povprečjem slovenske industrije. MARIOLA KOBAL

Klofuta namesto spodbude

(Nadaljevanje s 1. strani) vlaganji: skupaj s kemično tovarno v Hrastniku pripravljamo gradnjo novega obrata za proizvodnjo raznih pomožnih sredstev za potrebe usnjarske in tekstilne industrije. Predlagane zakonske spremembe bi nam realizacijo naše skupne investicije onemogočile, čeprav bi s tem tekstilni in usnjarski industriji ponudili domačo surovino, vsem našim kupcem pa na sploh omogočili širšo uporabo našega novega asortimenta anorganskih barvil.

Izračuni kažejo, da bi bila domača surovina cenejša od uvožene, kvalitetno pa najmanj enakovredna. Tako bi bilo zato, ker obe podjetji v zvezi s to investicijo poleg sredstev združujeta še vse ostalo, kar lahko omogoči tak rezultat. Če bi torej ali Cinkarna ali Kemična tovarna v Hrastniku vsaka zase imeli dovolj sredstev in bi tudi poskušali izpeljati to investicijo vsaka zase, bi bila zadeva neprimerno dražja, ekonomsko torej manj donosna. Ali je torej zaradi posameznih primerov spekulacij z devizami potrebno izpodkopavati načrte tudi tistim, ki se trudijo za večjo družbeno korist? Zakaj pa imamo inšpekcijske?

Ob vsem tem lahko izrečem samo še sodbo celotnega kolektiva cinkarnarjev: predlagane zakonske spremembe bi našemu kolektivu onemogočile uresničitev življenjsko pomembnih načrtov, po vsej verjetnosti pa celo tudi enostavno reprodukcijo. Kot vsi drugi kolektivi, ki sodijo med upoštevanja vredne

izvoznike, bi tudi mi namesto priznanja (v obliki večjih deviznih sredstev za prosto razpolaganje) dočakali klofuto...

NAČRTI IN PRAKSA

Diplomirana ekonomistka Milena Novak, sicer direktorica sektorja za zunanje tržišče v usnjarskem kombinatu KONUS Slovenske Konjice, se je tudi precej razgovorila, ko je razmišljala ob našem vprašanju:

»V predlaganih spremembah proizvajalci vidimo predvsem željo, da bi se okrepilo centralizirano odločanje na področju, ki je bistvenega pomena za nemoteno delo in razvoj delovnih organizacij; še posebej pa izvoznikov. V našem podjetju nikačor ne zagovarjamo spekulacij z deviznimi sredstvi, do česar občasno prihaja in kar naj bi preperečili s predlaganimi spremembami. Menimo pa, da pot za to ni prav izbrana, saj bi podjetjem vzeli še zadnje in učinkovitejšo stimulacijo, ki jih usmerja v mednarodno delitev dela. Na dlani je, da sleherno omejevanje pri tej stimulaciji nujno mora močno zmanjšati interes podjetja za izvoz na konvertibilne trge. To pa še ni vse! Očitno je, da bi to zavrla in podražilo tudi možnosti modernizacije in razširjene reprodukcije izvozne usmerjene industrije; obenem pa tudi možnosti zadolževanja v tujini. Posledica: še bolj bi bili odvisni od poslovnih bank. Ali zato delamo in izvažamo?»

Sicer naj povem še to, da ima KONUS celotno retencijsko kvoto za naslednjih pet let vnaprej že rezervirano za modernizacijo proizvodnje in za razširjeno reprodukcijo. Kakršne koli spremembe na slabše v primerjavi z sedanjim stanjem bi torej negativno vplivale na naš prihodnji razvoj.

Za konec naj še jaz nekaj vprašam: koliko časa bo še trajalo, da bi spoznali, da po tej poti, ko dobrim jemljemo, da bi dali slabim, še dolgo ne bomo uresničili reforme?»

Z DESNICO DAJEMO — Z LEVICO PA JEMLJEMO!

Glavni direktor Lesne industrije BREST Cerknica, tovariš Jože Lesar, pa je med drugim izjavil naslednje:

»Drži, da retencijska kvota trenutno predstavlja edino obliko svobodnega razpolaganja z devizami, nad katero banka in država nimata kontrole in na račun česar mnoga podjetja prosto najemajo inozemske kredite. Kakor to govori o afirmaciji naših podjetij in o poslovnem zaupanju, ki ga uživajo v inozemstvu, primeri spekulacij ne bi smeli biti vzrok za to, da bi podjetjem priprili še to, zadnje in edino možnost za uvoz potrebne opreme. Zvezni izvozniki svet je za zdaj sicer odločil razpravo o napovedanih spremembah. Mislim pa, da bo zvezna administracija do jeseni, ko naj bi o teh zadevah vnovic razpravljali v skupščini, prisiljena do spoznanja, da je pravzaprav najboljša tisto, kar predlaga gospodarstvo. To pa je: povečati retencijsko kvoto tistim, ki povečujejo izvoz; hkrati pa s inšpekcijami in drugimi ukrepi zavreči vse možne oblike spekulacije z devizami. Tako bi podjetja lažje izvajala modernizacijo, državni blagajni pa bi pritekalo več deviz.

Tako, kot za povečanje retencijske kvote, se BREST zavzema tudi za liberalizacijo uvoza po režimu GDK za tista podjetja, ki imajo velik obseg proizvodnje in visok izvoz. Režim uvoza bi na vsak način moral upoštevati omejenega dva elementa, saj tako, kot zdaj, ne gre več naprej. Mislim reči, da devize po režimu GDK dobivamo na osnovi kriterijev, ki so bili postavljeni še pred leti, ko je bila naša proizvodnja neprimerno manjša.

Lahko bi povedal še marsikaj, vendar ste najbrž omejeni v prostoru. Zato predlagam, da prihodnjič kdaj nekaj več napišete o najnovejših spremembah carinskega zakona ter o refakcijah, ki jih družbena skupnost priznava uvoznikom. Te spremembe namreč podjetjem, ki veliko izvažajo, povzročajo samo še nove težave, čeprav na videz kaže, da poskušajo vplivati na izboljševanje razmer. Tako ima človek včas, kot desnica ne bi vedela, kaj počne levica...»

PS.: Pobudi tovariša Lesarja bomo radi prisluhnili. Prispevek, ki bo obravnaval tovrstno problematiko, bo objavljen v eni prihodnjih števil DE. MILAN GOVEKAR

VELEBLAGOVNICA

NAMA

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

- TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1
- KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
- BLAGOVNICA NAMA, škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

DELOVNA SKUPNOST RAVENSKIH ŽELEZARJEV DOSLEJ ŠE NI BILA DELEŽNA POMOČI DRUŽBE, KI PA BO V PRIHODNJE POTREBNA DOSEŽKI SO IZKLJUČNO REZULTAT PRIZADEVANJ DELOVNE SKUPNOSTI

Spodbudni dosežki

(Nadaljevanje s 1. strani)
gospodarske aktivnosti raven-
ske železarne?

— Odgovoril bom podobno, kot sem pred letom dni ali še več. Delovna skupnost železarne Ravne na Koroškem, ki je prav tako, kot je bila prej, njena sposobnost pa je kvečjemu večja, prav gotovo ni kriva za padeč realizacije, ki je v letu 1966 znašala 280 milijonov din, leto pozneje pa samo še 255 milijonov din. Prav tako pa zdaj menim, da delovna skupnost nima prav vseh zaslug za to, da bo železarna Ravne na Koroškem dosegla realizacijo okrog 330 milijonov din.

Oscilacije v jugoslovanskem gospodarstvu so tako velike, da so gotovo bolj odraz slabih reformatorjev, kot pa nezadostne sposobnosti delovnih skupnosti. Poznano je, da prinaša tržno gospodarstvo tudi izmenjavno recesijo in konjunkturo, kaže pa, da smo mi pri tem izbrali obe skrajnosti. Le želimo si lahko, da bo tudi pri izkušnjah 1962. in 1967. leta veljalo pravilo, da se na napakah učimo.

● Kljub vsemu nas zanima, kako je bilo mogoče doseči tako hiter vzpon realizacije?

— Vzrokov za to je več. Prvi je, brez dvoma, dobra zasedba

z domačimi naročili, drugi vzrok je prestrukturiranje proizvodnje na visoko vredne izdelke, tretji pa relativno zmanjšanje izvoza. Tega je bilo doseženo v prvih petih mesecih za 1.500.000 dolarjev, kar je sicer za 9,1% več, kot je določal sanacijski načrt. Upošteva se povečan obseg pa predstavljajo dosežki padeč deleža izvoza v celotni realizaciji.

● Kakšen pa je trenutni finančni položaj te največje delovne organizacije na Koroškem?

— Železarna Ravne na Koroškem je ustvarila v petih mesecih letos prek 10 milijonov din presežka dohodka, kar bi pomenilo, da je napoved, da bomo ustvarili letos 20 milijonov din za sklade, realna.

To pa še ne pomeni, da je železarna Ravne na Koroškem v ugodnem finančnem položaju. Nelikvidnost gospodarstva je doslej tako raven, da ugotovljamo sredstva skladov le na papirju, saj se morajo tekoče uporabljati za obratni kapital. Naj navedem samo tale podatke: medtem ko smo imeli ob vstopu v leto 1969 pri naših kupcih 63 milijonov din, so se dolgovi kupcev do začetka junija povzpeli že na 94 milijonov din. Torej

se je v petih mesecih za več kot 30 milijonov povečala vezava obratnih sredstev pri kupcih.

Ni moj namen, da ugotavljam vzroke nelikvidnosti, saj imamo za to precej specializiranih institucij. Imam pa vtis, da izvajamo investicije brez pokritja in da tudi nastale izgube v gospodarstvu ostajajo brez pokritja.

Kot kaže, bi si radi privoščili gospodarsko reformo na ta način, da bi se neprijetnim sestavinam reforme izognili — tu mislim predvsem na stečaj.

● Veliko govorimo o notranjih rezervah v posameznih delovnih organizacijah. So tudi še pri vas te rezerve?

— Prepričan sem, da v ravenški železarni sami še nismo napravili vsega. Velike so še možnosti, predvsem na področju proizvodnih stroškov. Te možnosti bo treba izkoristiti, predvsem z namenom, da dosežemo takšne poslovne rezultate, kot jih terjajo načela gospodarske reforme.

Vendar pa pri tem nastopajo dvojne težave, tako pomanjkanje znanja, kar pa ni glavni vzrok, ter premajhna preciznost, ali še bolj povedano, prevelika površnost pri delu, ki botrujeta neuspehi proizvodnji. Skoraj bi si upal trditi, da pri nas pogrešamo bolj »oficirsko komando«, kot pa strokovno obvladane tehnološke postopke.

● Že uvodoma ste poudarili, da bo tudi železarni Ravne na Koroškem potrebna v prihodnje pomoč družbe?

— Res je! Tudi idealno delo ne bo dalo takih rezultatov, da železarna Ravne na Koroškem brez zunanje intervencije v letih 1969, 1970 in 1971 ne bi bila zaradi nastopa anuitet v velikih težavah. Pritisk odplačevanja posojil, skupaj jih bomo imeli do prihodnjega leta za vsa osnovna in obratna sredstva 230 milijonov din, bo tak, da ne bo mogoče — brez pomoči družbe — vzpodbudno in skladno s produktivnostjo dela povečevati osebnih dohodkov. In kar bi bilo še slabše — ostalo ne bi prav nič denarja za stanovanjsko izgradnjo.

Upamo, da bomo z osnovanjem združenega podjetja slovenskih železarin postal dosti močna proizvodna skupnost, ki bo vplivala na uspešnejše reševanje tistega dela podjetniške ustvarjalnosti, ki je rešljiva le izven delovnih organizacij.

● In še zadnje vprašanje, tovariš Klančnik. Kako gledate na Ravne na predvideno ustanovitev združenega podjetja slovenskih železarin?

Predvidoma bomo septembra izvedli na Jesenicah, Ravnah in v Storah referendum, na katerem naj bi se delavci izrekli, po možnosti, za spojitve vseh treh slovenskih železarin v združeno podjetje, v katerem pa bo ostala vsaka delovna organizacija samostojno podjetniško donosno žarišče s lastnim žiro računom in samostojnim oblikovanjem ter delitvijo dohodka. Skupno pa bi usklajevali proizvodni razvoj, urejevali tržno usmeritev, vodili

usklaženo finančno-kreditno politiko ter usklajevali komercialno dejavnost, prav tako pa enotno nastopali v združenjih in v predstavniških organih.

Koristi takih stičnih točk so hitro vidne, zato sem prepričan, da bodo delavci — saj bodo pri tem videli večjo varnost za svojo zaposlitev — potrdili pristop v tako združeno podjetje.

S tem pa mislim, da bomo tudi na najboljši poti za doseglo tistih kreditnih olajšav, ki so pogoj za prožnejše in uspešnejše delo slovenskih železarin, tudi ravenške, v prihodnjih treh letih.

MARIJAN LIPOVSEK

VELENJE

V tovarni gospodinjne opreme »Gorenje« Velenje so že izoblikovali plan razvoja delovne organizacije do leta 1973. Kot računajo, bodo že prihodnje leto izdelali v »Gorenju« okrog 1 milijon izdelkov in dosegli 910 milijonov din vrednosti proizvodnje. 1973. leta pa bodo dosegli po predvidevanjih že bruto produkt 1 milijardo 250 milijonov din, na tržišče pa bodo poslali tedaj za 1.400.000 izdelkov. sek

ŠENTJUR

V obdobju od januarja do maja je v šentjurski občini fizični obseg industrijske proizvodnje porasel kar za 23 odstotkov v primerjavi s istim obdobjem lani. Močan porast se čuti zlasti v kovinski industriji. Največ v podjetju ALPOS, kjer znaša indeks za to obdobje 132. Nekoliko slabše, vendar še zadovoljive rezultate, so zabeležili v lesni industriji BOHOR, kjer se je proizvodnja povečala za 10,5 odstotka. (mb)

KOČEVJE

Na posvetovanju o razvoju turizma v kočevski in ribniški občini su ugotovili, da ta gospodarska panoga v teh krajih ne dosega takega razvoja, kot ga bi lahko z ozirom na prirodne in ostale znamenitosti. Slabe ceste in prometne zveze odvrtačo turiste, da bi prihajali v te kraje in se zadrževali daljše obdobje. Zato so se udeleženci posveta zavzeli za to, naj bi prihodnje razen turističnih društev več storili za razvoj turizma tudi obe občinski skupščini kakor tudi posamezne delovne organizacije.

V. D.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695, 316-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, do zbirni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 301-620-7-32000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 650 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din — letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tisk in klišiji CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

Ali veste...

... da je zaposlitev, ki je od leta 1964 upadala, lani spet začela naraščati in računamo, da je bilo lani število zaposlenih že za 4000 večje. Poprečno število zaposlenih v družbenem sektorju je bilo 494.519 v primerjavi s 490.513 v letu 1967. Med zaposlenimi je takih, ki so v delovnem razmerju za določen čas. le 9285 ali 1,9% od skupnega števila.

... da smo lani dobili iz turizma za 184,5 milijona dolarjev deviz; to pomeni 48,3 dolarja na tujega gosta ali 10,7 dolarja na dan. Na Slovenijo odpade 34,9% omenjenih turističnih deviz;

... da prevzemajo gradbena podjetja vse več del v tujini. Vrednost gradbe-

nih del v tujini je lani dosegla 234 milijonov N-din, kar je od prejšnjega leta povečanje za 75,3%. Največ del opravljajo podjetja v obeh Nemčijah, zlasti v DR Nemčiji. Na evropske države prideta dve tretjini vrednosti gradbenih del v tujini, ena tretjina pa na države Bližnjega vzhoda, kjer sta glavna naročnika del Libija in Irak.

...da so letos tekstilni izdelki za 7,7% dražji, obutev za 14,6%, medtem ko znaša podražitev hrane 5,3 odstotka. Pri živilih se je letos najbolj podražilo sadje, ki je za 18% dražje kot lani. Večja podražitev (za 14,9%) je tudi pri jajcih, drugod pa mnogo manjša, tako pri mleviskih izdelkih za 4,9%, pri vrtninah za 4,2%, pri mesu za 1,6, pri maščobah za 2,4 in pri mleku in izdelkih za 9,8%.

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC

PRED POLLETNO BILANCO

(Nadaljevanje s 1. strani)
porasti proizvodnje je v precejšnji meri povezan s povečanim izvozom na kredit.

Za zunanjetrgovinsko menjavo v prvih mesecih je značilen sorazmerno visok porast izvoza, ki pa ga spremlja znatno večji porast uvoza.

V prvem četrtletju je bil izvoz iz države večji za 11,5% uvoza pa za 32% večji kot lani.

Izvoz iz Slovenije narašča hitreje kot v državi in se je zato v prvih štirih mesecih povečal delež Slovenije v jugoslovanskem izvozu od 17,4 odstotka lani na 19,4% letos.

Ob močnem porastu izvoza iz vse države je predvsem važen porast izvoza na konveribilno področje; izvoz iz Slovenije na to področje je bolj porasel kot v preostali državi.

Naša zunanjetrgovinska bilanca pa se je letos močno poslabšala. Medtem ko smo lani v obdobju januar-april z izvozom krili 68% uvoza, se je ta odstotek letos znižal na okoli 62%, čeprav smo računali, da bomo z blagovnim izvozom »pokrili« okrog 70% blagovnega uvoza, razliko pa z neblagovnimi dohodki in krediti.

Letos naraščajo cene hitreje kot v istih mesecih lani; pri tem pa je značilno, da na splošni porast cen vpliva tudi porast cen industrijskega blaga, o čemer lani še nismo mogli govoriti.

Osebná poraba se giblje močno pod vplivom povečanih izplačil osebnih dohodkov, ki so tako v državi kot v Sloveniji v prvih štirih mesecih, v primerjavi z istim obdobjem

lani, narasli za 17,6%. Ta porast je v precejšnji meri rezultat povečane gospodarske aktivnosti, produktivnosti dela in zaposlenosti, po drugi strani pa tudi naglega naraščanja življenjskih stroškov, ki se jim gospodarstvo sprti prilagaja.

Realni osebni dohodki na zaposlenega v družbenem sektorju v Sloveniji naraščajo počasneje kot produktivnost dela v industriji, v Jugoslaviji pa skoraj usklajeno.

Na obseg osebne potrošnje v prvem četrtletju je občutno vplivalo tudi naraščanje potrošniških kreditov, ki se je v primerjavi z istim obdobjem lani povečalo za 69%. Hranilne vloge prebivalstva pa še naprej rastejo.

Dohodki vseh proračunov in skladov v državi so v prvih štirih mesecih letos v primerjavi z istimi meseci lani narasli za 19%. Ob tem so dohodki federacije narasli hitreje (za 21%) kot drugih družbeno političnih skupnosti (za 16%)

Med posameznimi dohodki so v merilu države narasli: prispevki iz osebnih dohodkov za 8%, zvezni prometni davki za 23%, ostali prometni davki (republiški in občinski) za 17 odstotkov in carine za 56%.

Naložbe v osnovna sredstva so bile letos v prvem četrtletju v državi za 20% višje kot lani, v Sloveniji pa za 14%. Na ta porast so zlasti vplivali ugodnejši finančni položaj podjetij zaradi lani dosežene večje akumulacije, ki se lahko troši po sprejemu zaključnih računov, in močno povečani krediti za obratna sred-

stva, kar je omogočilo naložbo sredstev akumulacije v osnovna sredstva.

Kratkoročni krediti v gospodarstvu so bili v poprečju prvih štirih mesecev v primerjavi z istim obdobjem lani višji v državi za 16%, v Sloveniji pa za 22%. To je vplivalo na sorazmerno visok porast likvidnosti gospodarstva v merilu države za 15% in v Sloveniji za 29%.

Letos rastejo kratkoročni krediti počasneje zaradi zmernejše emisije Narodne banke (april 1969: december 1968 v Jugoslaviji je indeks 107).

Zaradi visoke ekspanzije kreditov v letošnjem prvem polletju ob istočasnem poslabšanju plačilne bilance s tujino je Narodna banka že izdala nekatere omejitvene ukrepe na področju kreditne politike. Učinka teh ukrepov zaenkrat ni mogoče čutiti, zato so v razpravi predlogi za nove omejitvene ukrepe.

Iz takšnih značilnosti gospodarskih gibanj od srede lanskega leta dalje kakor tudi iz izkušenj, ki smo si jih pridobili v preteklosti, izhajajo, da smo na pragu pojavnosti, ki mu lahko rečemo »visoka konjunktura«, lahko pa tudi — inflacija.

Kaj storiti?

Čeprav na prvi pogled ni logično, vendar bi ravnali napačno, če bi se odločili za omejitve uvoza. Nasprotno: potrebno bi bilo preiti na liberalizacijo uvoza in sprostitev deviznega režima, kar naj bi povečalo vpliv inozemske konkurence na gibanja cen na domačem trgu. To ne bi ime-

lo za posledico nadaljnega povečanja uvoza, seveda, če bi se takemu cilju prilagodila tudi kreditna politika Narodne banke.

Zanimivo, da zvezni organi pri obravnavanju naše gospodarske rasti skoraj ne omejujejo povečane zaščite in zapiranja trga lani, kar je nedvomno bistveno prispevalo k nestabilnosti na domačem tržišču. Če bi se ponovno odločili za omejitve uvoza in zaščito domačih proizvajalcev, bi ustvarili ugodne razmere za monopolizacijo na notranjem trgu, dvig cen in zmanjšanje konkurenčne sposobnosti, s tem pa bi našo plačilno bilanco spravili v še hujšo stisko.

Na vsak način pa bi bilo smotno čimprej organizirati družbeno dogovarjanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov na tistih področjih, kjer osebni dohodki rastejo hitreje od produktivnosti dela.

VINKO BLATNIK

inles OKNA VRATA POLKNA PRODAJA NA RIBNICA KREDIT

Zakaj pospešena amortizacija?

gospodarske reforme omenjena slabost ni bila odpravljena. Zbrana amortizacija tako pravzaprav nikoli ni zadošala za redno obnavljanje izrabljenih osnovnih sredstev.

Ze dve leti in pol pa spremljen zakon o amortizaciji osnovnih sredstev dopušča delovnim kolektivom svobodno prilagajanje amortizacijske politike svojim poslovnim potrebam. Le pod spodbudno predpisano amortizacijsko mejo ne smejo.

Veliko naših podjetij je po tej sprostivni amortizacijske politike začelo vlagati v zadevne sklade mnogo več sredstev kot poprej. 1967. leta je obračunana amortizacija celotnega slovenskega gospodarstva za 19,1% presežala obvezne minimalne stopnje — v industriji pa celo za 20,7% — porast pa se je nadaljeval še naslednje leto. Delež amortizacije v družbenem proizvodu celotnega gospodarstva, posebej pa industrije in rudarstva, je celo v mednarodnih primerjavah zadovoljiv: v zahodnoevropskih razvitih državah znaša letno obračunana amortizacija približno 10% družbenega proizvoda, pri nas je 1968 leta v celotnem gospodarstvu znašala 10,71%, v industriji in rudarstvu pa 12,69%.

Kljub tem globalno zadovoljivim prizadevanjem za povečanje gnotne investicijske osnove pa ni mogoče reči, da so vsa naša podjetja dojela perspektivni gospodarski in poslovni pomen pospešene amortizacije. Z ozkega vidika vsakdanjosti namreč pospešena amortizacija resnično povečuje redne stroške in zmanjšuje redni dobiček. Toda le, če poslovni uspeh podjetij ocenjujemo po starih kriterijih, ki pa za tržno gospodarstvo niso več uporabni.

Kako hitro bodo v prihodnje zastarevala osnovna sredstva, posebno oprema, je v tržnem gospodarstvu vedno negotovo. Podjetja so primorana oblikovati, in sicer zavestno, neke notranje rezerve, s katerimi naj bi pokrivala morebitne podražitve novih gradenj in nove proizvodne opreme. Razen tega tehnolojija dela v svetu hitro napreduje, stroji utegnejo veliko prej ekonomsko zastarati kot so posamezna podjetja predvidela. Da morebitnih podražitev ne omenjamo. Kaj v takšnih primerih pomaga trenutno izkazovanje dobička v letnem obračunu, če pa sredstev za enostavno reprodukcijo ni dovolj?

Gospodarska zbornica SRS je vprašanju pospešene amortizacije posvetila veliko časa že pred popolnitvijo zadevnih predpisov in so njeni predlogi v dobri meri upoštevani v novem zakonu. Gre le še za to, da gospodarstvo v svoj prid izkoristi dane amortizacijske prednosti za hitrejšo modernizacijo proizvodnje in zmanjšanje poslovnega rizika in se izogne pretiranim družbenim dajatvam, ki so odvisne od formalno prikazanega poslovnega rezultata oziroma od višine sredstev, vloženih v sklade. S pospešeno amortizacijo zavestno prikriti dobiček kot notranja rezerva za bodoče poslovanje (amortizacijo lahko podjetja izkoriščajo za obratna

sredstva!) je praviloma višji prav zato, ker ni obremenjen z raznimi dajatvami.

Povečana amortizacija kot poslovna rezerva pa ima še dve prednosti: v obračunih prikazani manjši dobiček ne spodbuja čezmernih želja po povečanju osebnih dohodkov v samih kolektivih, niti pri lokalnih družbenih organih za združevanje sredstev, ki naj bi služila komunalnim in negospodarskim potrebam. Vrh tega pa banke nimajo argumenta za skrajševanje kreditnih rokov in za povečano zahtevo po oročanju sredstev.

Razprave o različnih pogojih gospodarjenja in o različnih možnostih za ostvarjanje dohodka in primernih (ali celo previsokih) osebnih dohodkov postajajo tako glasne, da sčasoma utegnejo povzročiti splošno obdavčitev nadpovprečnih dohodkov in dobičkov v gospodarstvu. Prav gotovo pa se bo delitev dohodka med družbo in podjetji tako spreminila, da bodo močnejše prizadeta podjetja z najboljšimi finančnimi rezultati, ne glede na to, ali so jih dosegla z lastno prizadevanostjo ali zavoljo tržne konjunkturi in ugodnejših zunanjetrgovinskih itd. pogojev. Kljub vsem prepričljivim teoretičnim in praktičnim argumentom zoper destimulacijo dobrega gospodarjenja oziroma zoper ponovno obdavčitev pridnosti (davek na izredni dohodek je bil pred leti težka odpravljena), ni mogoče zadržno reči, da ostane pri tem, kakor je. Zato je tembolj potrebno iz dohodka izločiti vsaj tista sredstva, ki ga navidezno povečujejo zaradi preizkušene obračunane amortizacije.

Končno ni izključeno, da bo sčasoma obdavčen tudi dobiček. Tudi takšne predloge je že slišati. Če bi zakonodajni organi to pobudo realizirali, bi podjetja, ki bi pred tem uvedla pospešeno amortizacijo, imela v amortizacijskih skladih že ustrezna sredstva za enostavno reprodukcijo. Spremenjena davčna politika pa v ta sklad ne bi mogla poseči.

Zaradi naštetih sedanjih in bodočih možnosti za delitev sredstev med družbo in podjetji torej kaže uvesti politiko pospešene amortizacije, seve dokler proizvajalci ne poslujejo z izgubo. V tem primeru pa smejo uporabljati pri odpisovanju osnovnih sredstev le predpisane minimalne stopnje odpisov.

KOMENTAR

V javni razpravi o tezah o razvoju in izpolnjevanju sistema vzgoje in izobraževanja v SFRJ je bilo mnogokrat poudarjeno, da preohlapno izražanje in neprecizno opredeljevanje pogojev nespornost in različne razlage stališč in pojmov, izraženih v tezah. Do neke mere velja podobna ugotovitev tudi za osnutek Resolucije o razvoju izobraževanja in vzgoje na osnovah samoupravljanja, zlasti za tisti del, ki govori o ceni izobraževanja in dohodku. Osnutek resolucije sicer pravilno zahteva družbeno-ekonomske osnove vzgoje in izobraževanja in s tem kot družbeno-ekonomska razmerja na tem področju gradi na »ceni izobraževanja« in »dohodku« tudi odpira možnost za hitrejšje vključevanje izobraževalnega področja v enoten proces družbene reprodukcije.

Zaradi ne dovolj natančne opredelitve tega razmerja pa je mogoča tudi razlaga, da z resolucijo vulgarno prenašamo na področje vzgoje in izobraževanja čiste tržne zakonitosti. Takšna razlaga je dokaj pogosta zlasti zato, ker ekonomika izobraževanja teoretično ni dovolj obdelana niti v svetu, še manj pri nas in ker so naše pozitivne praktične izkušnje na tem področju sorazmerno majhne. K takšnim razlagam pa hote težijo tudi vsi tisti, ki menijo, da razvoj vzgojno-izobraževalnega področja sploh ne more biti odvisen od ekonomskih zakonitosti in interesov združenega dela, ampak od zavesti, razumevanja in odločitve skupine ljudi. Zastopniki takšnega mišljenja običajno izhajajo iz predpostavke, da je družba (točneje: koristniki kadrov) primitivna, da blagovno-denarno gospodarstvo ne daje elementov za dolgoročno programiranje razvoja izobraževanja. Sprejeti takšno mišljenje pa bi pomenilo nadaljevati s prakso, po kateri

DOHODEK V ŠOLSTVU DA — TODA Z VSEMI POSEBNOSTMI

se je področje izobraževanja ekonomsko reproduciralo in usmerjalo skoraj izključno preko družbeno-političnih skupnosti in ločeno od dejanskih nosilcev družbenih potreb po izobraževanju. Iz nedavne preteklosti vemo, da to v bistvu pomeni, da o vzgoji in izobraževanju odloča birokratski aparat, ki strokovno ni dovolj usposobljen, da preuči problematiko in vlogo človeškega faktorja ter potrebe po kadrih na posameznih področjih družbenega dela. Dejstvo je, da je problematika toliko zapletena, da jo je treba študijsko proučevati, kar lahko opravijo le visokokvalificirane skupine specialistov.

Zdi se, da osnutek resolucije premalo poudarja potrebo po tovrstnem proučevanju in na tej osnovi uresničeni povezanosti med gospodarstvom in šolstvom. Nesprejemljiva bi bila namreč teza, da je šolstvo odvisno od trenutnih razmer v gospodarstvu in njegovih kratkoročnih potreb glede števila in profila kadrov. Glede dolgoročno in dinamično pa je sistem šolstva in usmeritev njegovega razvoja odvisen od usmeritve gospodarstva, tako kot je »dohodek šolstva« v globalu odvisen od družbene produktivnosti dela, torej od celokupnega dohodka v gospodarstvu.

Da bi se izognili poenostavljenim razlagam pojmov »cena izobraževanja« in »dohodek šolstva« ne bo odveč, če na tem mestu označimo nekatere njihove značilnosti in posebnosti.

Politična ekonomija opredeljuje dohodek kot novostvarjeno vrednost. Ker šolstvo (in druge družbene dejavnosti) s svojim delom posredno sodelujejo pri ustvarjanju materialnih dobrin in s tem nove vrednosti, je v procesu delitve dohodka šolstvo upravičeno na svoj delež.

Razlika med dohodkom v gospodarstvu in dohodkom v šolstvu je v tem, da dohodek gospodarstva nastaja v materialni proizvodnji in se realizira na tržišču na podlagi ekonomskih zakonitosti, dohodek šolstva pa je družbeno-ekonomski odnos in plačilo družbeno potrebne dela iz že ustvarjene vrednosti. Podlaga za plačilo dejavnosti šolstva niso tržne zakonitosti, pač pa zavestna družbena odločitev (izražena v normativnih aktih, družbenih planih, družbenih dogovorih) o obsegu in kvaliteti vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter o njeni vrednosti. Podlaga za uresničevanje je torej družbena ocena in družbeni dogovor. In če smo ugotovili, da je vzgoja in izobraževanje eden od bistvenih izvorov gospodarske rasti, potem moramo temu področju zagotoviti takšne ekonomske pogoje, da se bo lahko ustrezno svojimi vloži tudi razvijalo. To pa pomeni, da mora cena kot oblika ekonomske povezave med nosilci izobraževanja in nosilci družbenega interesa vključevati elemente stroškov, ki nastajajo v procesu dejavnosti in to v višini, da bo zagotovljena enostanna in razširjena reprodukcija vzgojno-izobraževalnega področja. Ker pa odločitve o mreži in kapacitetah šol ne morejo biti samo stvar šolskih kolektivov, sredstva za razširjeno reprodukcijo ne morejo biti sestavni del cene za dejavnost posameznega znanca. Potreben je širši družbeni dogovor o investicijskih viranostih na področju vzgoje in izobraževanja. Tudi nadomeščanje iztrošenih osnovnih sredstev, zlasti zgradb, ima nekatere posebnosti (npr. procesi miracije in urbanizacije terjajo drugačno razmeščanje šolskih zgradb), ki nakazujejo potrebo, da kolektivni šol ne samoupravljajo dogovori združujejo del amortizacije.

Iz prakse zadnjih let ugotavljamo, da so se v ustanovitvi izobraževalnih skupnosti, ki nastopajo kot predstavniki družbenega interesa, začeli uspešno uvajati novi družbeno-ekonomski odnosi na vzgojno-izobraževalnem področju. Od posebnih izobraževalnih skupnosti pričakujemo še nadaljnje uveljavljanje teh odnosov. Programi in družbeni dogovori postajajo vse pomembnejši činitelj pri urejanju razmerij med gospodarstvom in šolstvom.

SILVA BAUMAN

FORMALNI ALI FUNKCIONALNI AKTI O SISTEMIZACIJI V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

KADROVSKO-IZOBRAŽEVALNA DOKUMENTACIJA JE NUJNA

Problem ustrezne kadrovske sestave zaposlenih je še vedno v ospredju razprav in je eno od vprašanj, ki se stalno pojavlja v številnih dokumentih predstavniških organov in družbeno-političnih organizacij. Nujnost izboljšave kadrovske sestave zaposlenih je tudi osrednji problem našega slovenskega programa gospodarskega razvoja.

Če podrobneje razčlenimo »šlager dneva«, potem se v delovnih organizacijah srečujemo s spektrom problemov, ki zahtevajo celotno razrešitev. Problem ustreznosti in neustreznosti kadrovske strukture moramo oceniti iz različnih vidikov: potrebne strokovne izobrazbe posameznega poklica oziroma smeri za vsako delovno mesto, ki naj ustreza tekočim in perspektivnim razvojnim potrebam delovne organizacije, ustreznosti delavca, ki zaseda delovno mesto ne samo iz vidika strokovne usposobljenosti in izkušenosti, marveč tudi glede delovnih navad in nagnjenj ter posebnih psihofizičnih sposobnosti in kar je za delovne organizacije še posebno pomembno, z vidika racionalne in premišljene notranje delitve dela, ki zlasti omogoča racionalno kadrovanje in izobraževanje.

Organizacija dela in upravljanja, ki je bila osrednja tema zadnje seje centralnega komiteja ZKS, je osvetlila niz problemov, ki se jih moramo sistematično in vztrajno lotevati znotraj delovnih organizacij. To predvsem zato, ker se kvaliteto kadrovanje ne začne z iskanjem delavcev s potrebno izobrazbo ali njihovim usposabljanjem za posamezni poklic oziroma posamezno smer za določeno delovno mesto, marveč z notranjo racionalno delitvijo dela. Zato mora biti prva naloga kadrovske funkcije delovne organizacije smiselna delitev dela in s tem kvaliteta sistemizacije delovnih mest.

Novela temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. SFRJ, št. 20/69) zavezuje delovne organizacije, da v roku, ki ga sama določijo, vendar najkasneje do 16. maja 1970. leta, pripravijo določeno ali izdelajo povsem nove sistemizacije, in sicer v tem smislu, da za vsako delovno mesto določijo potrebno izobrazbo posameznega poklica oziroma posamezno smeri za vsako delovno mesto, ki mora ustrezati tekočim in perspektivnim razvojnim potrebam. Hkrati novela določa, da najvišji organ upravljanja delovne organizacije v 6 mesecih po opravljeni reviziji oziroma izdelavi akta o sistemizaciji lahko določi novo razporeditev delavcev po njihovi dejanski strokovni in poklicni sposobnosti v skladu z zahtevami in pogoji dela, ki ga naj opravljajo. Ta razporeditev pa zadeva tudi vsa vodilna delovna mesta.

Temeljni zakon o delovnih razmerjih je že sedaj vseboval pravne temelje za smotno kadrovsko politiko v delovnih organizacijah z določili, da se za vsako delovno mesto predvidijo vsi tisti pogoji, ki jih dela na določenem mestu terjajo od delavca (strokovna izobrazba, znanje, izkušnost, starostna meja, delovne metode, posebni zdravstveni pogoji in psihofizične sposobnosti).

Delovne organizacije so sicer v določeni meri zadovoljevale zahteve temeljnega zakona o delovnih razmerjih. V večini primerov gre za formalne sistemizacije delovnih mest, ki so sestavni del pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov ali organiziranim delovnih organizacij. Takšne formalne sistemizacije vsebujejo le osnovne za-

hteve zakona, to je naziv delovnega mesta, zahtevano stopnjo in vrste izobrazbe (kvalifikacija), zahtevano prakso in kratek opis delovnega področja. Nekatero delovno organizacije razpolagajo s tako imenovanimi opisnimi sistemizacijami, v katerih so delovna mesta nekoliko bolj sistematično razčlenjena oziroma opisane posamezne funkcije: področja dela, naloge, delovne operacije ipd.

Osnovna ugotovitev je, da so v naših delovnih organizacijah sistemizacije nastajale dokaj stihijno, v glavnem brez sistema in kar je še posebej potrebno poudariti, pod vplivom vrste subjektivnih faktorjev. Zato tudi raziskave kažejo, da več kot 30 % delovnih mest v sistemizaciji delovnih organizacij ne ustreza dejanskim zahtevam. K temu lahko še prištejemo druge bistvene pomanjkljivosti: napačna opredelitev poklica za delovno mesto, nesmiselno združevanje delovnih operacij na enem delovnem mestu, nerealne vsebinske zahteve za delovno mesto ipd.

Iz ugotovitev torej izhaja, da delovne organizacije potrebujejo funkcionalne in dinamične sistemizacije delovnih mest. To so sistemizacije, katerih cilj je predvsem jasna opredelitev vseh delovnih dolžnosti, določitev obveznih povezav med delovnimi mesti ter določitev pristojnosti in odgovornosti in ki bodo izhajale iz vseh vidikov tj. organizacije, funkcionalnosti, pogojev dela, izobrazbe in osebnih dohodkov.

Novelirane določbe temeljnega zakona o delovnih razmerjih ne bodo učinkovite, če ne bo pristop k izdelavi splošnih aktov o sistemizaciji v celoti izdelan na osnovi ustreznih metodologij oziroma če ne bodo uporabljene ustrezne metode. Obveznost, da mora delovna organizacija v splošnem aktu o sistemizaciji določiti za vsako delovno mesto potrebno strokovno izobrazbo posameznega poklica oziroma smeri ter druge pogoje delovne sposobnosti pomeni, da morajo delovne organizacije imeti ustrezno kadrovsko-izobraževalno doku-

mentacijo, ki je rezultat dela vseh strokovnih in vodstvenih kadrov in samoupravnih organov. Kadrovsko-izobraževalna dokumentacija ima za delovno organizacijo prav takšno vrednost, kot jo ima tehnološka oziroma delovna dokumentacija, brez katere si ni mogoče zamisliti sodobne organizacije dela in praviloma zajema: popis dela, ki poteka na posameznih delovnih mestih, interno nomenklaturu poklicev, sistemizacijo delovnih mest, analizo obstoječe kadrovske strukture, letni in perspektivni plani kadrov ter letni in perspektivni plani izobraževanja. Omenjena obveznost pa sicer tudi že izvira iz nekaterih temeljnih komponent kot so: poslovna politika ter racionalnost in popolnost organizacije dela, smotrna delitev dela, delovnih področij in delovnih pooblastil, ki so pogoj za uspešen in nemoten potek delovnega procesa, za smiselno, racionalno in kvalitetno zaposlovanje in razporejanje delavcev. Brez točno opredeljenih splošnih in posebnih pogojev zlasti glede strokovne izobrazbe, znanj, izkušenosti, psihofizičnih sposobnosti ipd. pa tudi ni mogoče zadovoljivo organizirati poskusnega dela, pripravnosti, strokovnega izobraževanja in izpolnjevanja ob delu.

Izdelava splošnih aktov o sistemizaciji oziroma kadrovsko-izobraževalne dokumentacije torej zahteva ustrezno metodologijo pristopa in usmerjanja izvedbe posameznih nalog, kar je potrebno izdelati v republiškem merilu ter organizacijo ustrezne strokovne pomoči delovnim organizacijam. Projekt naloge je oblikovan. Vlogo koordinatorja je prevzela Zveza delavskih univerz Slovenije ob podpori zainteresiranih republiških organizacij. V končni pripravi so napotki za izdelavo internih nomenklaturnih poklicev in sistemizacij delovnih mest itd. Da bodo delovne organizacije razpolagale s funkcionalnimi dinamičnimi sistemizacijami delovnih mest pa ne bo odvisno samo od strokovnih teamov.

Zbori delovnih skupnosti občinskih skupščin in občinski sindikalni sveti morajo prevzeti vlogo usmerjalca in animatorja, da bo naloga izvedena v delovnih organizacijah na osnovi strokovnega »instrumentarija«, ki bo pomagal razreševati in v praksi realizirati ves kompleks nalog.

ANTON KUKOVICA

Uspešni leti sindikalnega pevskega zbora »Štefan Kovač«

Pred dobrima dvema letoma so v Murški Soboti ustanovili sindikalno pevsko društvo Štefan Kovač in sicer z namenom, da dobi Sobotna in ostali del severozahodne Slovenije kvaliteten pevski zbor. Na vse večje prireditve so namreč morali vabiti pevske zборе iz drugih krajev, kar ni bilo poceni. Skratka, organizatorji mešanega pevskega zbora so želeli pregnati kulturno »mrtvilo« iz pomurske metropole.

Soboški pevci so nastopili prvič pred občinstvom v lanskem letu, ko so pripravili samostojni koncert. Poslušalci so bili zadovoljni, pa tudi strokovna ocena je bila solidna. Tak sprejem pa je dal novega poleta za delo in nastopi doma in v zamejstvu so se vrstili. Prvič so zunaj meja peli na Madžarskem, v Veliki Kaniži. Zatem so nastopili v oddaji slovenske televizije »Naši zbori pojo« ter posneli nekaj pesmi za lokalni Radio Murška Sobotna.

Mešani pevski zbor »Štefan Kovač« sodeluje zelo uspešno s pevci iz Jennersdorfa na avstrijskem Gradiščanskem. Letos so imeli koncert v tem kraju. Sicer pa jih na to prijazno avstrijsko mesto še vežejo spomini na snemanje prekmurskih narodnih pesmi za Radio Dunaj. Dobre delovne stike imajo tudi z avstrijsko Radgono, saj so že večkrat peli v tem obmejnem mestecu. Vsepopold, tako v Jennersdorfu, kot v avstrijski Radgoni, so bili zelo tople sprejeti, čeprav ima recimo Jennersdorf odlični mešani pevski zbor, ki je doslej gostoval v raznih evropskih in ameriških državah.

Zadnje gostovanje za soboške pevce je bilo v Porabju in Szombatheyu na Madžarskem. Tudi s tega gostovanja so prinesli prijetne vtise in pravijo, da si podobnih stikov med našimi ljudmi v Porabju še želijo. Letošnje bogato sezono bodo zaključili z gostovanjem v Avstriji. V znanem turističnem kraju Kirchenbachu bo revija

domačih pevskih zborov, na katerem bodo pevci iz Sobotne nastopili kot gostje.

O repertoarju, problemih in načrtih pa preпустimo besedo Aleksandru Vljaju, ki je »duša« mešanega pevskega zbora Štefan Kovač od začetka. Takole nam je povedal: »Zbor poje umetne, partizanske ter narodne pesmi. Tako prekmurske narodne, kot tudi avstrijske in madžarske. Zelim pa se »specializirati« za prekmurske narodne pesmi, ki jih sam pritejam za zbor. Znano je namreč, da je zelo malo prekmurskih narodnih pesmi prirejenih za zborovsko petje... O problemih bi dejal le to, da se tudi mi borimo s finančnimi težavami. Še največ nam je doslej prispeval občinski sindikalni svet Murška Sobotna, delovne organizacije pa svoje obljube, da bodo prispevale denar za obleke, niso v celoti izpolnile. Kar pa je v zvezi z našimi načrti, pa tole: Jeseni želimo posneti nekaj pesmi za Radio Murška Sobotna, želeli pa bi snemati tudi za Radio Ljubljana, če bomo imeli dovolj kvaliteten in širok program prekmurskih narodnih pesmi. S svojo pesmijo hočemo med prekmurskega človeka, zato bomo nastopili v naslednji sezoni po raznih vaseh. Še dalje bomo sodelovali na skupnih koncertih v sosednji Avstriji in Madžarski.« nam je povedal o načrtih 56-članskega mešanega pevskega zbora njegov pevovodja.

ERNEST RUŽIČ

NA ŠESTEM STOLPCU

Na zadnji seji prosvedno-kulturnega zbora skupščine SRS so bili poslanci tudi podrobneje informirani o krizi, ki je nastala v zvezi s financiranjem SNG Ljubljana in Slovenske filharmonije. Predsednik sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti tov. Ivo Tavčar je poslance obvestil, da so sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti, sekrefariat za prosveto in kulturo SRS in predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije imenovali posebno skupino ljudi, ki zdaj proučujejo finančne razmere v teh dveh ustanovah. Ugotovili naj bi predvsem kakšna so notranja razmerja, v delitvi dohodka in kako te ustanove gospodarijo. Poročilo o svojih ugotovitvah bodo predložili tako skladu kot mestnemu svetu, ki bosta na

Na kritični meji?

osnovi tega zastavila nadaljnje ukrepe za sanacijo teh dveh ustanov. In kot pravijo, so predstavniki mestnega sveta ljubljanskega pripravljani na osnovi takega poročila ponovno sprožiti vprašanje dodatnega financiranja teh dveh ustanov v letošnjem letu. In prav je tako, saj bi Ljubljana gotovo lahko več prispevala, kot pa je za te dve ustanovi doslej.

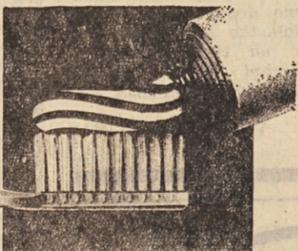
To domnevo moramo seveda argumentirati. Medtem ko je letos sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti povečal lanska sredstva SNG Ljubljana za 27 odstotkov, Slovenski filharmoniji pa za 9 odstotkov, upoštevajoč pri tem različno začetno stanje, sicer pa je upoštevati enotni pristop pri odmeri dohodka tema dvema ustanovama, upoštevajoč merila Kataloga zmanjšana le za 5 %, je mestni svet ljubljanski povečal svoj delež le za 8 % obema ustanovama.

Leta 1965, po ukinitvi okrajev, je bila namreč podpisana pogodba med imenovanim skladom in mestnim svetom ljubljanskim, da bosta ti dve ustanovi financirali vsaka polovico. To pogodbo pa je MSL uresničil že prvo leto. Za naslednje leto je nastala pri SNG razlika pri financiranju s strani mestnega sveta za 260.000 N-din, pri Filharmoniji za 70 tisoč; leta 1967 je bilo pri SNG razlike za 8.000 N-din, pri Filharmoniji za 70.000; leta 1968 je nastala razlika pri financiranju s strani mestnega sveta pri SNG za 70 tisoč N-din, enako pri Filharmoniji; letos je ta razlika pri SNG narasla na 890.000 N-din, pri Filharmoniji pa je 80.000.

Zlasti pri SNG Ljubljana so to že tolikšne razlike, da resno ogrožajo nadaljnjo rast ustanove. Ze lani je SNG izkazovala ob koncu leta dejanske izgube 780.000 N-din (dolgovni zavoda, neplačani honorarji in dodatni prispevki za socialno zavarovanje in prispevek za Skopje), letos pa predvidevajo, da se bo izguba povečala na 1.020.000 novih dinarjev. S 1. julijem so namreč morali popraviti osebne dohodke, ki so bili že na kritični meji. Povečali so jih za 18,3 % in s tem dosegli poprečne osebne dohodke 1.400 N-din; to pa je za 10 % nižje, kot predvideva Katalog. Torej niso mogli zagotoviti niti toliko, kot je v poprečju letos zagotoviti sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki je merila Kataloga lahko upoštevati zmanjšano le za 5 %.

S. G.

ZOBNA KREMA
Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

DOMZALE

Pohod po poteh Kamn.škega odreda

Občinski sindikalni svet, prosvetni delavci, Zveza mladih in Zveza borcev Domžale so v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom Kamnik organizirali Pohod po poteh Kamniškega odreda, kot osrednjo proslavo ob 50-letnici ustanovitve sindikatov. Namen pohoda je bil, da se po poteh, kjer so se borili partizani, obudijo spomini na borce NOV, ki so dali svoja življenja za lepšo bodočnost — novo družbeno ureditev. S tem pohodom oziroma potjo, ki je vodila iz Kamniške Bistrice prek Dola, Jam, Velike planine na Malo planino, smo želeli tudi mlajšim generacijam približati čas trpljenja, pomanjkanja, žrtvovanja in junaštva naših domoljubov.

Občinski sindikalni svet, prosvetni delavci, Zveza mladih in Zveza borcev Domžale so v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom Kamnik organizirali Pohod po poteh Kamniškega odreda, kot osrednjo proslavo ob 50-letnici ustanovitve sindikatov. Namen pohoda je bil, da se po poteh, kjer so se borili partizani, obudijo spomini na borce NOV, ki so dali svoja življenja za lepšo bodočnost — novo družbeno ureditev. S tem pohodom oziroma potjo, ki je vodila iz Kamniške Bistrice prek Dola, Jam, Velike planine na Malo planino, smo želeli tudi mlajšim generacijam približati čas trpljenja, pomanjkanja, žrtvovanja in junaštva naših domoljubov.

Na zaključni prireditvi v planinskem domu Induplati na Malo planini so najprej govorili tovariši-borci: Zore Ivan-Jernej, Jože Jeras-Branko in Jože Pirš-Luka. Govorili so o svojih doživljajih med NOB. O predvojnem delovanju sindikatov je govoril tovariš Vinko Dobnikar-predsednik občinskega sindikalnega sveta Kamnik, o sedanjih in bodočih nalogah sindikatov pa je govoril tovariš Milan Deisinger — predsednik občinskega sindikalnega sveta Domžale. Nato je v počastitev padlim borcem delegacija dveh borcev in treh mladincev odnesla venec na spominsko ploščo. Sledil je kulturni program, ki ga je pripravil tovariš Andrej Zajc ob sodelovanju kamniškega okteta, ki je zapel priljubljene partizanske pesmi.

Po končanem kulturnem programu so udeleženci pohoda dobili partizansko kosilo iz skupnega kotla. Samo okolje, spomini in predstave iz NOB, predvsem tisti spomini na partizanske lepe dneve, ki jih tudi med borbo ni manjkalo, so pripomogli, da je postajalo razpoloženje po dolgi in naporni poti vse bolj veselo.

GROSUPLJE

Strelci so zborovali

Občinska strelska zveza Grosuplje je imela po petih letih minulo nedeljo občni zbor, na katerem so izvolili novo predsedstvo in sklenili obnoviti vse strelske družine, ki so propadle po krivdi stare grosupeljske strelske zveze. Za predsednika nove občinske strelske zveze Grosuplje so na občnem zboru izbrali Toneta Koščaka, ki je šel v minulem obdobju med najbolj delavne funkcionarje.

RAVNE NA KOROSKEM

Predtekmovanje železarjev v nogometu

Na Ravnah je bilo zaključeno predtekmovanje prvenstva železarne v nogometu. Moštva so nastopala v dveh skupinah po pet ekip, najboljša pa bodo med seboj odigrale še finalni del.

V zadnjem kolu sta bila dosežena naslednja rezultata: Uprava : Valjarna 2:0, Mehanična I. : Kladivarna 3:0. V prvi skupini je zmagala vrsta Mehanična I., ki je zbrala 8 točk, sledijo pa ji SEVO I. 6, Šolski center 4, Kladivarna 2 in Livarna II. 2 točki. V drugi skupini je bila najboljša ekipa uprave, ki je zbrala 7 točk od 8 možnih. Nadaljnji vrstni red: Mehanična II. 5, Valjarna, Livarna I. 3 in SEVO II. 2 točki. V finalnih srečanjih se bodo pomerile naslednje ekipe: Mehanična I. : Uprava (za prvo mesto), SEVO I. : Mehanična II. (za tretje mesto) itd.

Zmagovalec bo dobil pokal.

I. PRAPROTNIK

KRANJ

Športniki PTT podjetij so tekmovali

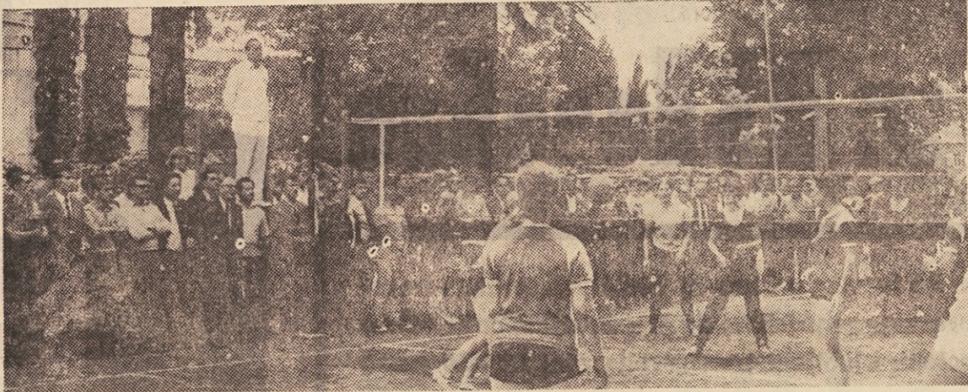
V počastitev 50-letnice ustanovitve in obstoja ZKJ in sindikatov je osnovna organizacija sindikata podjetja za ptt promet Kranj povabila športne ekipe PTT podjetja Koper in Nova Gorica na prijateljsko športno srečanje.

Troboj športnih ekip Kopr, Kranja in Nove Gorice je bil v Kranju. Tekmovali so v odbojki, streljanju, šahu in balinanju. Ta dan pa je bil v Kranju tudi poveset o rekreaciji, kjer so se predstavniki sindikalnih organizacij pogovarjali o vlogi in pomenu rekreacije za delovnega človeka ter o oblikah nadaljnega sodelovanja med PTT kolektivi.

Najuspešnejši so bili športniki podjetja PTT Nova Gorica, ki so zmagali v šahu, streljanju in odbojki ter so zbrali 16 točk; športniki PTT Kranj so bili z 12 točkami drugi; športniki PTT Koper pa so zmagali v balinanju ter so zbrali 8 točk.

Ob podelitvi nagrad in predhodnega pokala, ki ga je prejela sindikalna organizacija PTT Nova Gorica, so udeleženci tekmovalna poslali pismo vsem PTT podjetjem Slovenije, da bi se v naslednjem letu udeležila vsa PTT podjetja športnega srečanja, ki naj bi bilo v Kopru.

K. C.

Zenski finale v odbojki na SIG 69 (Salonit Anhovo : Ingrad Celje)

KAKO SO POTEKALE XIX. LETNE ŠPORTNE IGRE GRADBINCEV SLOVENIJE

Gradbinci — na svidenje prihodnje leto v Zasavju!

Športniki celjskega Ingrada so odnesli iz Maribora najbolj dragoceno lovoriko

Minuli petek dopoldne so se pričele v Mariboru tradicionalne XIX. letne športne igre gradbincev Slovenije. Gradbinci — športniki so se vse do nedelje potegovali za najvišje naslove kar v sedmih športnih disciplinah.

Medtem ko so bila prvi dan na sporedu že prva srečanja v malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, streljanju in kegljanju, so pričeli gradbinci v soboto dopoldan meriti svoje moči še v balinanju, velikem nogometu in šahu.

Že prvi dan tekmovalj je bilo jasno, da na XIX. letnih športnih igrah gradbincev ne bo lahko priti do največjih priznanj, saj je za tekme prijavilo 38 sindikalnih organizacij kar 1200 športnikov.

OBISK PRI TEHNIČNI KOMISIJI

To pot so bili tekmovalci-gradbinci še posebno zadovoljni z organizacijo iger, saj so se skoraj vsa srečanja odvijala v ljudskem vrtu oziroma ob Mladinski cesti.

Le šahisti so imeli svoja srečanja v gostinski hali, medtem ko so se tekmovalke v kegljanju potegovala za najvišje naslove na kegljski Lokomotivi.

Že v petek smo obiskali tehnično vodstvo SIG 69, ki je bilo v prostorih Konstruktorja ob Mladinski cesti in v neposredni bližini Ljudskega vrta. Predsednik tehničnega vodstva, inž. Milko Janežič, nam je zadovoljno povedal, da potekajo vsa srečanja po predvidenem programu in praktično brez zastojev.

»Malce več dela, kot pa smo si ga nadejali, imamo le s pritožbami,« nam je sredi dela razlagal inž. Janežič. »Pritožbe so v glavnem na račun registracije tekmovalcev. Veste, za nastop na tekmah je potrebno, da predložijo vsi tekmovalci svojo osebno izkaznico in zdravstveno legitimacijo. No, ker nekateri predstavniki sindikalnih organizacij nimajo osebne legitimacije, eni na primer še nimajo 18 let, nekateri pa so jih pozabili doma, prihaja do ne sporazumov in pritožb. Seveda vlagajo proteste predvsem tisti, ki so bili na srečanju poraženi. Za to pot se je čisto razsodišče odločilo, da mora imeti vsak, ki je dopolnil 18. leto, osebno izkaznico, v primeru, pa, da je tekmovalec mlajši in zato še nima legitimacije, skuša čisto razsodišče ugotoviti njegovo identiteto.«

Glede na obilico dela, ki ga je imelo tehnično vodstvo SIG 69, smo zaprosili inž. Janežiča le še za kratko napoved.

»Težko bi z gotovostjo napovedal karkoli, saj so ekipe sindikalnih organizacij iz leta v leto bolj izenačene. Vsekakor pa imajo velike možnosti za osvojitve najvišjega naslova na XIX. športnih igrah gradbincev Slovenije predstavniki ljubljanske Gradisa, celjskega Ingrada in Salonita Anhovo,« nam je dejal inž. Janežič.

VELIČASNA OTVORITEV V LJUDSKEM VRTU

V soboto zjutraj so se že ob pol osmih razvrstili na stadionu v Ljudskem vrtu vse nastopajoče ekipe na XIX. letnih športnih igrah gradbincev Slovenije. Stevine športnike-gradbince je najprej pozdravil predsednik organizacijskega komiteja, Leon Repovž, zatem pa je pozdravil vse nastopajoče in goste pokrovitelji, Adolf Derganc, generalni direktor Konstruktorja, Lojze Capuder, predsednik Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije je sprejel prehodni pokal, ki ga je minulo leto osvojila ekipa Gradisa in ki so ga potlej v nedeljo predali zmagoviti ekipi. Predsednik skupščine občine Maribor, Mirko

Zlender, pa je zajezel vsem športnikom in gostom v Mariboru dobrodošlico, prijetno bivanje in dobre rezultate na športnem področju.

Naj omenimo, da so se otvoritve udeležili tudi predstavniki avstrijskih sindikatov gradbenih delavcev in predstavniki gradbenih delavcev iz drugih republik.

Zaradi velikega števila tekmovalcev, za igre se je namreč prijavilo več kot dvesto ekip, so se potlej nadaljevala srečanja vse do poznih večernih ur, medtem ko so bile finalne tekme v glavnem šele v nedeljo dopoldan. Zato tudi v soboto še ni bilo povsem jasno, katere delovne organizacije s področja gradbeništva bodo osvojile na letošnjih igrah najvišja priznanja. Glede na doteranje rezultate pa so imele največ upanja na prvo mesto vsekakor ekipe Gradisa, Plominja in Salonita. Lepe možnosti za visoko uvrstitev v skupni uvrstitvi so imeli seveda še športniki Konstruktorja in Tehnogradnja.

SPREJEM V SAMOPOSTREŽNI RESTAVRACIJI

V soboto ob petih popoldan je priredil Adolf Derganc, generalni direktor Konstruktorja in ob enem pokrovitelj letošnjih športnih iger gradbincev Slovenije, sprejem za vodje ekip in povablence v mariborski Samopostrežni restavraciji.

Ob prisrčni dobrodošlici, ki jo je zajezel pokrovitelj letošnjih iger gradbincev Slovenije vsem vodjem

EKIPNI REZULTATI SIG 69

1. Ingrad Celje 150 točk,
2. Gradis Ljubljana 140 točk,
3. Salonit Anhovo 129,5 točke...

ekip in povablencem, je stekla beseda o dosedanjih izkušnjah na področju organizacije rekreacije gradbincev in pa o tem, kdo bo prihodnje leto gostil športnike gradbenih podjetij Slovenije.

Ponudili so se gradbinci iz Zasavja in njihov predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem vseh navzočih.

Torej, gradbinci-sportniki, na svidenje prihodnje leto v Zasavju! Potlej so se navzoči tudi domerjali, kdo in pod kakšnimi pogoji bo zasopel letos v jeseni slovenske gradbince na prijateljskem športnem dvoboju z reprezentanco gradbincev iz Zagreba. Enoglasno je bilo sprejeto, da bodo to najboljšo ekipo na letošnjih športnih igrah v Mariboru. Navzoči so tudi poudarili, da bodo prve igre s kolegi iz Zagreba bolj prijateljskega kot pa tekmovalnega značaja.

In še tole velja omeniti:

Ze pred sprejemom in delno tudi na sprejemu, so nekateri navzoči predstavniki mariborskih gradbenih podjetij ponovno načeli vprašanje gradnje umetnega dirališča v Mariboru, ki naj bi stalo ob Treh ribnikih. Ker so projekti za omenjen objekt že davno napravljeni, so se prisotni zavzeli za to, da bi močnejše delovne organizacije s področja gradbeništva odstopile del sredstev in s pomočjo drugih končno pričele z gradnjo, za Maribor in okolico, prepotrebne športnega objekta.

»SKRB ZA REKREACIJO JE SESTAVNI DEL GOSPODARJENJA...«

Na XIX. letnih športnih igrah gradbincev Slovenije v Mariboru smo se pogovarjali tudi s predstavnikom RO gradbenih delavcev Slovenije, Lojzetom Capudrom. Naprosili smo ga, da za naš časopis na kratko komentira tradicionalne shode gradbincev-sportnikov.

»V sindikatu danes izhajamo iz tega, da sta rekreacija in aktiven oddih važen element za uspešno delo, pomembna dejavnost za naraščanje produktivnosti dela...« je ugodna dejal tov. Capuder in nadaljeval: »Dejstvo je tudi, da morajo biti naši ljudje še posebno spretni in gibljivi, zato je športna aktivnost v

naši dejavnosti še toliko bolj pomembna. Dalje ne moremo mimo tega, da v mnogih primerih preživljajo delavci gradbenih podjetij svoj prosti čas v neposredni bližini gradbišč oziroma v svojih naseljih. Iz tega sledi, da morejo imeti tu ljudje možnost zdravega razvedrila. No, in če imajo delavci v prostem času na voljo mizo za ping-pong, izrišče za odbojko ali za primer celo kegljske, potlej se ni bati, da bodo preživljali svoje proste ure ob steklenici vina. Do tega spoznanja smo prišli že pred mnogimi leti, zato imajo danes prav gradbinci tudi toliko možnosti za zdravo športno rekreacijo. In tretjič menim, da naše igre veliko doprinašajo k medsebojnemu spoznavanju, k medsebojnemu sodelovanju. Sodim skratka, da so tradicionalna športna srečanja gradbincev na moč koristna...«

Največ lovorik za domačine

MEDOBČINSKE DELAVSKO ŠPORTNE IGRE V IDRJI

V počastitev petdesetletnice ZK, sindikatov in SKOJ je občinski sindikalni svet Idrija minulo nedeljo organiziral medobčinske delavsko športne igre. Nastopilo je več kot 150 tekmovalcev iz delovnih organizacij občin Cerknica, Idrija, Tolmin, ki so se med seboj pomerila v malem nogometu, odbojki, streljanju zračno puško, balinanju in v šahu.

Lahko rečemo, da je bilo to tekmovalje dobro pripravljeno in da je zanj v Idriji vladalo veliko zanimanje. Vzrokov za to je več. Najvažnejši »magnet« je bil ta, da so za posamezne občinske sindikalne svete nastopile ekipe, ki so poprej že zmagale na občinskih tekmovalnih. Domačine je ob tem kajpak najbolj zanimalo, koliko pomenijo v tej elitni konkurenci njihova moštva.

REZULTATI:

V vsekিপnem medobčinskem tekmovalju je bil najboljši ObSS Idrija, pred občinskimi sindikalnimi sveti iz Ajdovščine, Tolmina, Vrhnike, Cerknice in Logatca.

Domačini, natančneje: ekipa Rudnika živega srebra, so bili najspretnější tudi v balinanju. Drugo mesto v tej panogi je pripadlo ObSS Ajdovščina (ekipa Tekstine), medtem ko je moštvo Industrije usnja priborilo tretje mesto za vrhniški sindikalni svet.

V malem nogometu so bili najboljši Vrhnici — ekipa Industrije usnja. Domačini (moštvo rudnika) so si izborili drugo mesto, na tretjem pa je pristal ObSS Ajdovščina z ekipo iz podjetja Milnotest.

Odbojkarji so domačinom prigarali drugo mesto. Nekoliko preseneča II. mesto za ObSS Tolmin (ekipa podjetja Trenta iz Bovca), prav tako pa tudi 3. mesto, ki ga je moštvo pohištvene industrije BREST priborilo cerkniškimi sindikatoma. O presenečenju govorimo zategadelj, ker od Bovčanov nihče ni pričakoval tako visokega

»mesta«, medtem ko so Cerknici nekoliko razočarali.

Strelska ekipa podjetja LIKO je vrhniškimi sindikatoma po hudi borbi z domačim ZIDGRAD le izborila prvo mesto. Tretji je bil ObSS Tolmin z moštvom podjetja KRN iz Klavž.

Med posamezniki je bil v tej disciplini najboljši Franc Gutnik (LIKO Vrhnika) s 174 krogi. Na drugo mesto se je uvrstil Marko Keše (KRN Klavže) s 163 krogi, na tretje pa Jože Likar (Lipa Ajdovščina) s 160 krogi.

Kot zanimivost naj še omenimo, da je v tej disciplini na-

Pri balinanju je že tako, da odločajo ne le centimetri, ampak tudi milimetri

stopila tudi edina ženska ekipa. Na tekmovalje jo je poslal KLI Logatec.

Za konec še nekaj besed o šahistih! Očitno imajo najboljšo v Idriji (ekipa rudnika). Na drugo mesto se je z moštvom Tekstine uvrstil ObSS Ajdovščina, na tretje pa ObSS Tolmin z ekipo podjetja Avtoelektr.

-mG

KOMENTAR

Slovenski gradbinci imajo na področju organizacije aktivnega razvedrila zaposlenih že dolgoletno tradicijo. Srečanje svojih najuspešnejših športnikov organizirajo dvakrat letno, pozimi in poleti.

Tudi XIX. letne športne igre gradbincev so danes za nami. Zanimiva športna srečanja so bila na sporedu vse od minulega petka do nedelje. Iger se je udeležilo kar 38 sindikalnih organizacij z le malo manj kot 1400 tekmovalci.

Brez dvoma so to podatki, ki govorijo o tradiciji in pa dejstvu, da gradbinci vedo, kaj pomeni za utrujenega človeka po napornem delu možnost oddiha in sprostitve. Zato so njihove igre tudi tako množične. Držijo se namreč znanega načela, da eni tako važno zmagati, kot sodelovati. Lahko bi namreč število nastopajočih skrčili in s tem prihranili marsikateri dinar, pa še z organizacijo iger bi imeli veliko manj dela. Vendar jim ni žal ne prostega časa ne dragocenih sredstev. Športne igre bi namreč z zmanjšanim številom nastopajočih izgubili

ŠIG 59

le svoj osnovni namen: množično in tovariško srečanje gradbincev — športnikov vsaj enkrat letno.

Je tudi letošnje športno srečanje gradbincev uspešno?

Odgovor je brez dvoma en sam; uspelo je tako kot malokdaj doslej. Dolgoletne izkušnje rodijo namreč iz leta v leto nove sadove, ki se potlej vse bolj odražajo v izredni organizaciji in pa, kar je še bolj pomembno, v kontinuiranem delu gradbincev — športnikov, ki prihajajo na svoja tekmovalja iz leta v leto bolj pripravljeni.

Zato so tudi njihovi športni rezultati v marsikateri disciplini že na zadnji ravni, saj bi jih bili v številnih primerih veselili tudi najbolj resni tekmovalci športnih organizacij.

Skratka, nekdanje sindikalne športne igre oziroma tako imenovani sindikalni shodi delavcev, ob katerih smo imeli toliko pripomb, saj je, mimogrede povedano, večina nastopajočih tekmovalca povsem nepriljubljena, so prerasli v zahtevno kvaliteto športno manifestacijo.

To pa dokazuje, da je v številnih gradbenih podjetjih postala športna rekreacija že vsakdanja navada zaposlenih.

V Mariboru smo se torej znova prepričali, da skrb za rekreacijo zaposlenih ne predstavlja več zadnje skrbi samoupravnih organov in sindikalnih organizacij v naših gradbenih podjetjih. V to spoznanje nas ni vodilo le rekordno število nastopajočih, temveč tudi velika prizadevanost organizatorjev in vseh tistih udeležencev posameznikov, ki so zastavili prav vse svoje moči, da bi srečanje gradbincev — športnikov tudi to pot kar najlepše uslo.

A. ULAGA

Avtomobili renault po meri vaših zahtev in vaših možnosti

Renault 16 GL
komforten, funkcionalen, siguren
1470 CCM, 63 KM (SAE), diskaste zavore in ležalni sedeži
Cena: 1.644,71 USA S.
Ndin 18.965.-

GOSMOS

Zastopstvo tujih firm Renault, Alfa Romeo, M. A. N. Gibo Same, Alpina...
Ljubljana, Celovška 32, telefon: 313-141
in 51-455

Lepotec z Bleda

Minuli teden so na Bledu odprli Golf hotel, enega najlepših hotelov pri nas ● Podjetje Ljubljana-transport je stagnacija v medkrajevnem potniškem prometu pravzaprav prisilila, da je v zadnjem času začelo razvijati tudi gostinsko in turistično dejavnost ● V hotelih Ljubljana-transport je zdaj že 1400 ležišč

Bled je spet dobil nov hotel, ki se uradno imenuje Golf hotel.

Ta hotel, ki je za zdaj eden najlepših pri nas in se lahko primerja z opatijskim Ambasadrom, je bil Bledu nujno potreben, saj zdaj v glavni turistični sezoni v blejskih hotelih skoraj ne dobiš več prostega ležišča, če ga nisi že mnogo prej rezerviral.

Seveda novi Golf hotel ni namenjen turistom s tankimi listnicami. Zgrajen je bil, kot so povedali, za takšne goste, ki so glede turističnih storitev zelo zahtevni. In v tem pogledu jim bo novi blejski Golf hotel nudil prav veliko.

Na svečani otvoritvi Golf hotela se je minuli teden na Bledu zbrala vsa slovenska »smetana« gostinskih in turističnih delavcev.

Tu so bili izkušeni hotelirji iz Ljubljane, Portoroža, Rogaške Slatine pa tudi iz Opatije, Dubrovnik in še nekaterih znanih turističnih krajev. Vsi so se o hotelu izrazili pohvalno, predvsem pa jim je bila všeč lokacija hotela na hribčku nad hotelom Toplice. Iz vsake sobe hotela je prekrasen panoramski razgled na celotno jezero, na Julijce in na blejsko okolico.

OSEBNA IZKAZNICA HOTELA

Etažna površina Golf hotela je 15.808 kvadratnih metrov, od tega 8570 kvadratnih metrov stanovanjske površine, medtem ko znašata površina vzhodne in bazenske etaže 2809 kvadratnih metrov.

Pri gradnji hotela so izklopili 18.000 kubičnih metrov materiala in vzdali 10.000 kubičnih metrov betona ter pri tem porabili 360 ton armaturnega železa.

Zmogljivost hotela je 300 ležišč, in sicer v 10 enoposteljnih sobah, 20 francoskih sobah, 100 dvoposteljnih sobah in 20 apartmajih. V nadstropjih so štiri dvorane, in sicer dvorana za bankete in manjše cocktail parties, biljard salon, bridge room in konferenčna dvorana. V vhodni etaži je mimo drugih prostorov še televizijski salon z blizu 25 sedeži. Sedežne zmogljivosti za opravljanje gostinskih dejavnosti pa so naslednje: v aperitiv baru je 40 sedežev, v glavni restavraciji 290, v taverni 140, v kavarni 100 in na kavarniški terasi 200 sedežev.

Projektantu inž. Zdravku Bregovcu iz Opatije je uspelo skupaj z investitorjem opremiti hotel z vsem tistim, kar je za počutje gosta v hotelu te kategorije nujno potrebno. Hotel ima med drugim: zunanji plavalni bazen v velikosti 20 x 10 metrov, pokriti plavalni bazen v velikosti 16 x 6 metrov z ogrevano termalno vodo na blizu 28 stopinj Celzija, prostore za sauno in masažo, frizerski salon, trgovino s spominki in potovalno agencijo. Če edinstveni lokaciji hotela dodamo še skrb za ureditev okolice v prostran park, prostore za parkiranje vozil, razgiban teren za rekreacijo s tenis igriščem in drugimi napravami, lahko ugotovimo, da so v hotelu in ob hotelu podani vsi pogoji za dobro počutje gostov.

Še to: gradnja hotela in notranje opreme je veljala 33 milijonov 685.475 N-din.

TRENTNO V HOTELU DVA GOSTA

Golf hotel na Bledu bi moral biti odprt že v maju.

Toda gradnja se je zavlekla in jasno, vse to ima zdaj po svoje tudi neprijetne posledice. Kot je povedal direktor hotela Bogdan Sanca, sicer znani blejski turistični delavec, so morali prav zavoljo zakasnitve pri gradnji odpovedati vse aranžmaje s svetovnimi turističnimi agencijami, ki so nameravale poslati svoje goste v ta blejski hotel.

»Zaradi tega, ker smo morali že napovedanim gostom iz omejenih razlogov odpovedati naše gostoljubje, bomo letos težko dobili toliko gostov, da bi bil hotel povsem izkoriščen,« je še dodal Bogdan Sanca. »Sicer pa ni naša namera, da bi se vezali izključno na take goste, ki nam jih bodo pošiljale svetovne potovalne agencije, marveč želimo, da bi v naš hotel pridobili takšne goste, ki se sami odločijo za letovanje v hotelu, kakršen je naš. To pomeni, da računamo tudi na bolj petične goste, če se lahko tako izrazim, saj mimogrede povedano velja apartma pri nas blizu 300 novih dinarjev...«

Ob otvoritvi sta bila v blejskem Golf hotelu le dva ameriška gosta.

»Z različnimi reklamnimi akcijami pa se trudimo, da bi ves

svet kar najprej zvedel, da imamo na Bledu takšen hotel A kategorije, ki si ga gostje želijo in ga danes najdejo v svetovno najbolj znanih letoviščih,« je nadaljeval Bogdan Sanca. »Kot sem že rekel, za letos bo z gosti bolj težko, toda v prihodnje računamo, da naš hotel ne bo prazen tudi v tako imenovanih izvensezonskih mesecih. Celoten kolektiv se bo trudil, da bo ta investicija postala v najkrajšem možnem času rentabilna.«

LJUBLJANA-TRANSPORT NA BLEDU

Prometno podjetje Ljubljana-transport iz Ljubljane je pravzaprav matično podjetje tudi blejskega Golf hotela. Poleg tega hotela sodita v okvir Ljubljana-transporta še dva blejska hotela, in sicer Park hotel in hotel Triglav.

»Dejstvo, da naša osnovna dejavnost, to je tovrstni in potniški medkrajevni promet,

pelje turiste v manj kot petih minutah na višino 1400 metrov na Veliko planino, kjer je podjetje uredilo sistem sedežnic in vlečnic, tako da smučarji in tudi drugi turisti niso prikrajšani. Sedežnica na Španov vrh, s katero prav tako upravlja podjetje Ljubljana-transport, je sicer manj atraktivna, zato pa so teniški odloki tako čudoviti, da so pravi raj za smučarje. K vsem tem objektom dodajmo še vlečnice v okolici Gozd Martuljka, v Planici, na Rakitni in na Vrščicu, ki smučarjem omogočajo ceneno non-stop smučanje.

»S področja turizma naj omenim še najmlajšo enoto podjetja,« je spet povzel besedo Silvo Jordan, »to je turistično agencijo »Turist« z mrežo birojev v različnih krajih. Njena dejavnost je široka — od posredovanja turističnih uslug in informacij, do prirejanja izletov za domače in tuje turiste. Turist

nov hotel, predvsem za goste poslovnega značaja, uredili pa naj bi tudi močna zimsko turistična centra na Veliki planini in v Gozd Martuljku. Razen tega si bodo prizadevali zgraditi turistični center tudi na slovenski obali, če pa tu ne bodo dobili lokacije, bodo centre zgradili v Istri ali Hrvaškem Primorju.

Kar zadeva nove investicije, so najdlje s programi za Gozd Martuljk, kjer se je k njihovem podjetju priključilo znano zdravilišče »Franc Rozman«. Toda zmogljivosti zdravilišča, ki zdaj posluje pod imenom »Spik«, tako kot se je imenoval tudi hotel v Martuljku, so mnogo preskromne za to, kar terjajo današnji turisti. Zavoljo tega so se v Ljubljana-transportu odločili za gradnjo novega hotela, nedaleč od zdravilišča. Nov hotel v Martuljku bo imel pravzaprav manjše število ležišč, toda zato bodo ta toliko bolj kvalitetna. Seveda bodo vzporedno z novim hotelom zgradili tudi dovolj ustreznih zabavišnih prostorov ter igrišč za razne športe, česar pravzaprav najbolj primanjkuje v tem predelu. Manj zahtevnim gostom pa bodo nudili vse udobje v sedanjih prostorih zdravilišča.

KAKO PA JE S KADRI?

V podjetju Ljubljana-transport se zavedajo, da s tem, ko razvijajo novo dejavnost, to je gostinstvo in turizem, potrebujejo tudi dobre kadre. Kajti težko bi si bilo predstavljati, da bi na primer za Golf hotel na Bledu, ki sodi med najvišje ka-

Golf hotel na Bledu je prav gotovo eden najlepših hotelov pri nas

stagnira, nas je pravzaprav prisililo, da smo tako kot druga tovrstna podjetja začeli iskati svoje mesto tudi v gostinstvu in turizmu,« je med drugim v razgovoru povedal diplomirani ekonomist Silvo Jordan, pomočnik direktorja potniškega prometa in turizma pri Ljubljana-transportu.

Na področju gostinstva in turizma je Ljubljana-transport v minulem obdobju že dosegel prve rezultate, saj je lani z obema dejavnostima naredil za več kot milijardo starih dinarjev prometa. Letos pa namerava z gostinstvom in turizmom narediti še za blizu pol milijarde več prometa kot lani.

Prometno podjetje Ljubljana-transport pa ima razen na Bledu gostinsko-hotelske objekte pr vsej Sloveniji z zmogljivostjo prek 1400 postelj. Hoteli Ljubljana-transporta zagotavljajo celoletno turistično dejavnost, ker so ob hotelih vse možnosti za zimski turizem. Ljubljana-transport upravlja na Veliki planini tudi z drugo žičnico z največjim višinskim razponom brez »mesnega opornika« v Evropi. Ta po-

razpolaga tudi z 20 sodobnimi avtobusi znamke Mercedes.«

TO JE ŠELE ZAČETEK

Vse to, zlasti pa otvoritev novega Golf hotela na Bledu, je šele začetek gostinske in turistične dejavnosti, pravijo na Ljubljana-transportu, ker sta še zmeraj pretežni del dejavnosti podjetja medkrajevni potniški in tovrstni promet.

»Kmalu bomo v okviru našega podjetja ustanovili novo delovno enoto za gostinstvo in turizem, kajti vsi sedanji gostinski in turistični objekti so zdaj združeni v delovni enoti medkrajevnega potniškega prometa,« je pojasnil Silvo Jordan. V Ljubljana-transportu pa »daj ne držijo križem rok.

Zatrjujejo, da se bodo kmalu lotili novih investicij, za katere imajo že izdelane investicijske programe. Podrobnejših informacij o investicijah nečemo še izdati, povedali pa so, da težijo za tem, da bi po teh programih ustvarili v Ljubljani močno gostinsko turistično dejavnost. V Ljubljani naj bi zgradili večji

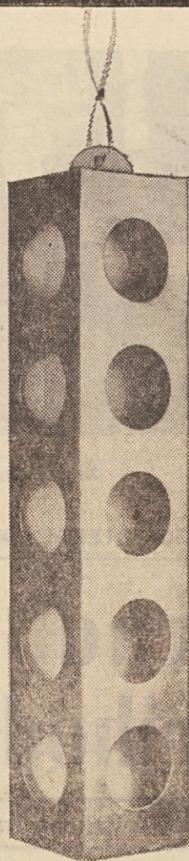
tegorije, rekrutirali kadre iz lastnih vrst, mogoče kar iz vrst sprevodnikov, šoferjev in podobno.

Ne samo blejski Golf hotel, tudi drugi hoteli in gostinski objekti, ki sodijo pod Ljubljana-transport, terjajo najbolj kvalificirane gostinske in turistične delavce. Če teh ne bodo v podjetju pravočasno začeli štipendirati in jih pripravljati za gostinsko in turistično dejavnost, potem še tako lepi hoteli, kot je Golf hotel na Bledu, ne bodo pomenili v gostinstvu in turizmu prav nič. Kajti turist, naj bo takšen ali drugačen, ne išče svojega zadovoljstva samo v lepih objektih, marveč predvsem tudi pri ljudeh, ki ga strežejo in skrbijo za njegovo najboljše počutje.

Ko smo se o tem pogovarjali v podjetju Ljubljana-transport, so priznali, da za vse gostinske in turistične objekte še nimajo najbolj primerne kadra, trudijo pa se, da bi le-tega čimprej izboljšali in tako zadovoljili turiste tudi po tej strani.

MILAN ZIVKOVIC

NOVO! tus

- uničuje mesece in mesece
- brez vonja
- komarje, muhe, brecnje...
- v stanovanjih, lokalih, skladiščih, gospodarskih prostorih...

kjer **tus** stoji ali visi tam insektov več ni!
samo ENA škatlica zadostuje v prostorih do 40m³

tus - nov način odstranjevanja mrčesa

PODOBE NAŠEGA ČASA

(Poročilo z letnega občnega zbora društva za pobijanje družbenih deformacij Zgornja Pišnica)

— Tovarišice in tovariši! V akcijskem programu našega nadaljnjega razvoja, ki ga predstavljajo smernice predsedstva izvršnega komiteja CK ZKJ z dne 9. 6. 1968, je predvsem poudarjena potreba po vsestranskem obravnavanju in hitrejšem reševanju številnih nalog in konkretnih problemov, ki se v izvajanju družbene in gospodarske reforme

Pri nekaterih od teh pojavov so nakazani tudi razlogi, ki jih pogojujejo in ki so predvsem v še premalo učinkoviti dejavnosti organov odkrivanja (pri čemer so mišljeni tako uprava javne varnosti kot inšpekcijske in davčne službe in drugi upravni organi) ter v pomanjkanju pozitivnih predpisov ali v pomanjkljivostih obstoječih predpisov, ki dopuščajo izigravanje teh predpisov.

V informacijah predlagamo tudi določene ukrepe, ki bi, po našem mnenju, nedvomno pomagali pri odpravi in zatiranju vzrokov za nastajanje negativnih družbenih pojavov. Seveda ti predlogi niso povsem in dokončno preučeni in nakazujejo samo nekatere možne rešitve. Zato bi bilo potrebno, da bi potem, ko boste to informacijo obravnavali, zavzeli do predlogov svoje sta-

Informacija o realizaciji smernic

pojavnijo kot izredno aktualni na raznih področjih našega družbenega življenja.

Vsem zainteresiranim organom nalagajo smernice najodločneje zaostritev boja proti korupciji, spekulaciji, zlorabi družbenega premoženja, privilegijem in raznim oblikam pridobivanja dohodka na način, ki nasprotuje socialističnim in humanim odnosom v naši družbi.

Vsi zainteresirani organi se zavedajo svoje odgovornosti za uspešno izvajanje smernic. To dokazujejo sklepi, ki so jih ti organi sprejeli na raznih posvetih v času od konca junija do začetka septembra 1968, kot so: hitro reševanje in skrajšanje postopka v prečih družbenih zadevah, poglobljeno spremljanje in proučevanje družbenih odnosov in pojavov ter bolj učinkovito dajanje predlogov za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov.

Toda s samo represijo ni mogoče uspešno zatirati družbeno negativnih pojavov, temveč je nujna čimbolj učinkovita preventivna dejavnost. To pa ni samo naloga ustreznih zainteresiranih organov, temveč dolžnost družbe kot celote in vseh njenih družbenopolitičnih in samoupravnih mehanizmov, ki bi se morali te dolžnosti zavedati in jo v praksi dokazovati.

Zato informacija, ki vam jo dajemo v razpravo, ne predstavlja analize družbeno negativnih pojavov, temveč daje le prikaz nekaterih družbeno negativnih pojavov, ki jih ugotavljajo nekateri pristojni organi in ki imajo za posledico neupravičeno bogatenje posameznikov na škodo družbenega premoženja, na katere so z vsó resnostjo opozorile smernice predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ.

lišče, naročili pristojnim organom, da jih temeljito preučijo in predložijo ustreznim organom usrezne dokončne predloge.

Same obravnavanje negativnih pojavov, njihovih vzrokov in eventualnih ukrepov za njihovo odpravo pa ne bo zadostovalo, če se bodo za zatiranje in preprečevanje družbeno negativnih pojavov trudili samo nekateri organi. V preventivno borbo zoper družbeno negativne pojave se morajo še bolj prizadevno vključiti tudi naše družbene organizacije, posebno še sindikati, Socialistična zveza in Zveza komunistov in pa predvsem delovne organizacije in njihovi organi samoupravljanja.

Zato bi bilo tudi primerno, da se ustrezno poudari in ugotovi potrebnost tako široke družbene akcije za odpravljanje vzrokov družbeno negativnih pojavov in eventualno tudi izda ustrezno priporočilo. Odpiram razpravo.

Sejna soba se oddahne in presede. Vročina vse bolj pritiska.

— Naj kdo odpre okno! reče predsedujoči.

— Pa je šele junij! šepne možki ob oknu sosedu. — Kaj bo šele julija.

— Glavno, da junij mine. Potem bomo pa tako vsi na morju...

— Saj res: kje pa je zdaj tisti Tone, ki smo ga lani obdelovali v časopisih?

— Rotacija ga je zadel: sedaj je predsednik komisije.

— Je potem le res, da je šel dol!

— Ne, mislim, da je šel gor.

— A tako! No, sem mislil diskutirati o tem materialu, zdaj pa ne bom. Boš ti?

— Ne, jaz sploh nisem mislil. Veš, trije so lani tožili...

— A tako!?

VINKO BLATNIK